наша свабода

№113(200) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

17 КАСТРЫЧНІКА 2001 года СЕРАДА

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

тэл. 228-69-18, 210-02-53

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Сканаў Максім Лужанін

13 кастрычніка на 92-ім годзе жыцця памёр вядомы беларускі паэт, празаік і перакладчык Максім Лужанін, адзін з самых старэйшых беларускіх пісьменнікаў.

Максім Лужанін (сапраўднае прозвішча – Аляксандр Амвросавіч Каратай) нарадзіўся ў 1909 годзе ў вёсцы Прусы Салігорскага раёна. Ён быў сябрам пісьменніцкіх суполак «Маладняк» і «Узвышша», заўзята дзеяў у хвалі беларускага адраджэння 20-ых гадоў. Быў рэпрэсіраваны. Творчая біяграфія вельмі разнастайная: часопіс «Узвышша», беларускае радыё, газета «Звязда», часопіс «Вожык», кінастудыя «Беларусьфільм»,

Першы верш («Звоніць восень») Максім Лужанін надрукаваў у 16 гадоў. Потым былі зборнікі «Крокі», «Новая ростань», «Шырокае поле вайны», «Свята Радзімы», «Паразмаўляй са мной, зямля», «Наўздагон за падвойнікам» і іншыя.

Пахаваны Максім Лужанін у вёсцы Паперня Мінскага раёна на тых самых могілках, дзе знайшла спачын яганая жонка – паэтка Яўгенія Пляўфбаўм.

На паперы – густа, а ў сьвірнах – пуста

Паводле зьвестак Рацыі, неўзабаве Лукашэнка зьбярэ нараду, пасьля якой, магчыма, страцяць свае пасады некаторыя вэртыкальшчыкі ды іншыя дзяржаўныя чыноўнікі. Кадравы перагрупаванне могуць выклікаць прыпіскі: прэзыдэнцкія кантралёры выявілі, што Лукашэнку нахабна падманулі яганыя падначаленыя, якія бадзёра адрапартавалі аб рэкордным ураджаі збожжа.

Падчас традыцыйнае сэлектарнае нарады, што адбылася перад пачаткам жніва ўсе вэртыкальшчыкі абяцалі Лукашэнку выканаць і перавыканаць пляны продажу збожжа дзяржаве. І сапраўды, на паперы усё атрымалася вельмі гладка. Напярэдадні сьвяткаваньня «Дажынак» віцэ-прэм'ер ураду ў справах сельскай гаспадаркі Аляксандар Папкоў заявіў, што цяперашняя ўборачная кампанія склалася для краіны вельмі ўдала: сабрана 6.200 тыс. тон збожжа, а гэта на цэлых 20 адсоткаў больш, чымся летась.

Лукашэнка быў вельмі задаволены з вынікаў жніва й не скупіўся на падарункі пераможцам «сацыялістычнага» спаборніцтва. 12 мэханізатараў, якія занялі першыя месцы, атрымалі ў падарунак легкавыя аўтамабілі «Жыгулі» й «Ніва», «срэбныя» й «бронзавыя» прызёры былі ўзнагароджаны халадзільнікамі й каляровымі тэлевізарамі адпаведна. 6 раёнаў Беларусі, якія сабралі найлепшы ўраджай збожжа, атрымалі ад Лукашэнкі ганаровыя граматы, па 3 мільёны беларускіх рублёў, а таксама па легкавым аўтамабілі.

Расчулены нябачным раней посьпехам у «бітве за ўраджай» Лукашэнка нават зрабіў заяву, што Беларусь можа цалкам забясьпечваць сябе збожжам.

Заканчэнне на стар.3

Дэзерцір з «калашнікавым» на вуліцах Мінска

Надзвычайнае здарэнне адбылося ў нядзелю ў беларускай сталіцы. Раніцай 14 кастрычніка шараговец тэрміновай службы збег з паста ва Уручча з аўтаматам Калашнікава і баявымі патронамі. Увесь дзень ён разгульваў па вуліцах Мінска, і толькі пад вечар яго затрымалі міліцыянты.

Як паведаміў прэс-цэнтр Галоўнага ўпраўлення ўнутраных справаў Мінскага гарвыканкама, адсутнасць вартавога вайсковай часткі 3214 унутраных войскаў МУС Беларусі была выкрытая каля 6 гадзіны раніцы ў нядзелю. Высветлілася, што 18-гадовы нараджэнец Гомеля ўцёк, прыхапіўшы аўтамат і два магазіны да яго – 60 баявых патронаў.

На працягу амаль усяго дня пра «беларускага Рэмба» не было нічога чуваць. Але гэта зусім не значыць, што жыхары сталіцы былі ў бяспецы.

Першы сігнал аб з'яўленні ваеннаслужачага з аўтаматам на вуліцах Мінска паступіў увечары. Салдат, пагражаючы аўтаматам, спыніў аўтамабіль «Жыгулі» на вуліцы Алібегава і патрабаваў ад кіроўцы адвезці яго і ягонага 16-гадовага сябра на чыгуначны вакзал. Адзначым, што вуліца Алібегава – гэта мікрараён Паўднёвы Захад, каб туды патрапіць з мікрараёна Уручча, трэба перасячы ледзь не ўвесь горад. А гэта значыць, што 18-гадовы хлопец прадстаўляў патэнцыйную небяспеку для тысячаў менчукоў і гасцей сталіцы.

Кіроўцу «жыгулёў» удалося выскачыць з машыны і нават паклікаць на дапамогу. Жаўнеру і ягонаму мінскаму сябру давялося ўцякаць.

Пазней у выніку «аператыўна-следчых мерапрыемстваў», як гэта называе прэс-цэнтр ГУУС Мінгарвыканкама, каля 23.15 абодва хлопцы былі затрыманыя на вуліцы Якубоўскага (мікраён Захад). Пры затрыманні яны не аказалі ніякага супраціву і добраахвотна здалі баявую зброю.

На гэтай справе Мінская міжгарнізонная ваенная пракуратура ўзбудзіла крымінальную справу. Вайсковым пінкертонам цяпер давядзецца высветліць, якім чынам узброенаму вартавому ўдалося пакінуць тэрыторыю часці.

Міхась КАРПОВІЧ

Фота IREX/ProMedia

Улада пагразла ў карупцыі

Хабарніцтва ў Беларусі набыло пагрозлівыя памеры

85 працэнтаў апытаных сацыёлагамі прадпрымальнікаў заявілі, што вымушаныя даваць хабар прадстаўнікам органаў улады. Такія звесткі апытання, праведзенага ў ліпені-жніўні 2001 года кансультантамі Міжнароднай фінансавай карпарацыі (МФК).

На анкету адказалі 335 прадпрымальнікаў. 44 працэнты рэспандэнтаў адзначылі, што даюць хабар «зрэдку», а 41 працэнт пастаянна даюць хабар чыноўнікам. І 15 працэнтаў апытаных лічаць, што такой з'явы, як хабар, не існуе.

93 працэнты беларускіх прадпрымальнікаў лічаць, што прыватны бізнес павінен абараняць свае інтарэсы перад дзяржавай.

Адказы на пытанне «Як найбольш эфектыўна прадпрымальнікі могуць абараняць свае інтарэсы перад дзяржавай?» паказалі, што не ўсе рэспандэнты дакладна ўяўляюць, што трэба рабіць. Большасць – 58 працэнтаў лічаць, што для гэтага лепш за ўсё аб'ядноўвацца ў прафсаюзы, якія і будуць лабіраваць інтарэсы прыватнага бізнесу ў органах улады. 16 працэнтаў лічаць, што для іх працей працягваць практыку зносінаў «адзін на адзін» з патрэбным чыноўнікам. 6 працэнтаў ведаюць «іншыя» шляхі абароны сваіх інтарэсаў перад дзяржавай, але ніхто з іх не назваў, які менавіта. І 20 працэнтаў апытаных не змаглі вызначыць найбольш эфектыўны шлях абароны сваіх інтарэсаў.

Леанід ІГНАЦЬЕЎ

Михаил Маринич: «Главная задача – оздоровление экономики»

16 октября, спустя неделю после второй конференции Международной общественной организации «Белорусская ассоциация «Деловая инициатива», ее президент Михаил Маринич встретился с журналистами.

Бывший посол в Латвии, по совместительству – в Эстонии и Финляндии заявил, что организации, действующей с лета 1999 года, потребовались «вливания свежей крови».

«Главной проблемой является экономика, которая будет влиять и на решение политических задач. Движение будет развиваться, потому что цели «Деловой инициативы» – неполитические», – убежден М.Маринич.

Экс-посол заявляет, что «белорусская экономика вошла в XXI век как самая отсталая на постсоветском пространстве, да и во всей Центральной и Восточной Европе в целом», а белорусский капитал работает где угодно, но только не в Беларуси. Поэтому обновленная «Деловая инициатива» главной целью провозгласила содействие выходу белорусской экономики из кризиса, в том числе собирается «возвратить белорусских бизнесменов вместе с капиталами домой».

«Деловая инициатива» намерена открыть свои представительства как во всех регионах Беларуси, так и за границей, и сотрудничать с аналогичными зарубежными структурами. Первый шаг на этом пути уже сделан: 11-12 октября Михаил Маринич на «Балтийском форуме» в Риге подписал соглашение о сотрудничестве.

Окончание на стр.3

Акцыя памяці

Днямі Мінгарвыканкам мусіць разгледзець заяўку грамадзянскай ініцыятывы «За выратаванне мэмарыяла «Курапаты» на правядзенне акцыі, прысвечанай памяці ахвяраў палітычных рэпрэсіяў. Акцыя павінна прайсці 30 кастрычніка. Грамадзянаў заклікаюць прыйсці са свечкамі на месцы пахавання ахвяраў сталінізму: ва ўрочышча Курапаты, парк Чалюскінцаў, у Лошыцкі парк і да будынка КДБ. Мяркуецца, што гэтым днём падобныя акцыі пройдуць у многіх рэгіёнах Беларусі.

Настае халадэча

Па прагнозах сіноптыкаў, з 19 кастрычніка па ўсёй тэрыторыі Беларусі рэзка пахаладнее. Тэмпература паветра паніжаецца да мінус 5 градусаў уначы і плюс 3-8 удзень. Магчымы нават мокры снег.

Абноўленая Камароўка

У Мінску адбылося афіцыйнае адкрыццё сезоннай часткі Камароўскага рынку з сучасна абсталяванымі, у тым ліку і лядоўнымі ўстаноўкамі, гандлёвымі месцамі. Усяго іх каля тысячы. На пляцоўцы перад самым рынкам збудаваныя фантаны і пакладзена дробная плітка.

Аўто Брэстчыны

Кожная трэцяя сям'я на Брэстчыне мае аўтамабіль. Усяго ў вобласці зараз зарэгістравана каля 220.000 адзінак асабістага транспарту. Праўда, купляць машын тут сталі меней. Летась у дзяржаўтаінспекцыі было зарэгістравана 28 тысяч аўто, тады як у 1993 – 49 тысяч.

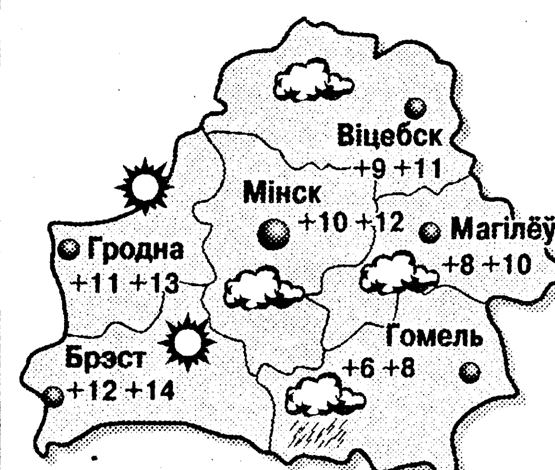
Кітайская ўзнагарода беларусу

Генеральны дырэктар Мінскага завода колавых цягачоў Уладзімір Волкаў узнагароджаны дзяржаўнай узнагародай Кітайскай Народнай Рэспублікі – ордэнам Залатога Звона. Паводле кітайцаў, ён зрабіў значны ўнёсак у развіццё эканомікі і прамысловасці кітайскай правінцыі Хубэй, дзе тры гады таму было створанае і ўдала запрацавала сумеснае беларуска-кітайскае прадпрыемства «Санцзян-Волат».

Музейны даведнік

На беларускай і англійскай мовах пабачыў свет навукова-метадычны зборнік «Музеі Беларусі», у якім змяшчаная інфармацыя пра ўсе 140 дзяржаўных музеяў: адрасы, плошчы выставачных залаў і фондасховішчаў, пералік калекцыяў і самых цікавых экспанатаў.

НАДВОР'Е

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1505

Міліцыя прыходзіла да абаронцаў Курапатаў

15 кастрычніка прадстаўнікі абласнога і раённага кіраўніцтва міліцыі наведалі лагер валанцёраў у Курапатах.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе незарэгістраванага маладзёжнага аб'яднання Малады Фронт, да добраахвотнікаў, якія ўжо чацвёрты тыдзень праводзяць ва ўрочышчы кругласутачнае дзяжурства, прыехалі начальнік упраўлення аховы грамадскага парадку ўпраўлення ўнутраных справаў Мінскай вобласці Ігар Уладыка і намеснік начальніка Мінскага раённага ўпраўлення ўнутраных справаў, які не прадставіўся маладым людзям. Міліцэйскія начальнікі спрабавалі абвінаваціць юнакоў і дзяўчат у несанкцыяраваным пікетаванні.

Свой візіт у Курапаты прадстаўнікі сілавога ведамства растлумачылі тым, што ў абласное ўпраўленне ўнутраных справаў наступіў ліст ад рэспубліканскага унітарнага прадпрыемства «Белдзіпрадар» і Камітэта па аўтамабільных дарогах пры міністэрстве транспарту і камунікацыяў. У ім дарожнікі скардзіліся на тое, што маладафронтаўцы перашкаджаюць рэканструкцыі Мінскай кальцавой аўтамабільнай дарогі, якая прылягае да зоны мемарыяла.

БелаПАН

Беларускамі гандлююць і ў Расіі

Расія становіцца яшчэ адной краінай прызначэння для крымінальных структураў, якія гандлююць беларускімі жанчынамі. Такую заяву зрабіла 16 кастрычніка ў Гомелі прэзідэнт грамадскай арганізацыі «Беларуская асацыяцыя маладых хрысціянскіх жанчын» Ірына Альхоўка, гаворачы пра вынікі семінара, які гэтая асацыяцыя сумесна з польскім фондам па барацьбе з гандлем жанчынамі «Ла Страда» (Варшава) у рамках рэалізуемага імі праекта «Арыядна» правяла ў Гомелі для прадстаўнікоў дзяржаўных органаў улады і грамадскіх арганізацыяў.

Паводле словаў Альхоўкі, гандаль людзьмі лічыцца трэцім па даходах злачынным заняццем у свеце пасля збыту наркотыкаў і зброі. У Беларусі ў асноўным ахвярамі гандляроў становяцца жанчыны, якія мараць шляхам працы за мяжой або афармлення шлюбу з замежным грамадзянінам палепшыць сваё матэрыяльнае становішча. Ірына Альхоўка адзначыла, што нярэдкія выпадкі, калі беларускі падвяргаюцца сексуальнай эксплуатацыі і рабскай працы.

Найбольш папулярныя краіны, куды імкнуцца паехаць жанчыны і дзе іх чакае небяспека стаць рабынямі, – Польшча, Германія, Галандыя, Турцыя, Ізраіль, а цяпер і Расія. Як правіла, пасольствы неахвотна аказваюць дапамогу жанчынам, стаўшым ахвярамі гвалту, і таму, на думку Альхоўкі, альтэрнатыўнай крыніцай дапамогі павінны стаць грамадскія арганізацыі. Прынамсі, як лічыць Альхоўка, і трэцяму сектару, і дзяржаўным органам па сілах прадаставіць жанчыне, якая хоча паехаць на заробкі за мяжу, усю інфармацыю, здольную гарантаваць яе бяспеку.

Ірына ШАНЦАВА

УЛАДА

Незалежным СМІ з Лукашэнкам нельга

«Абнаўленне звестак» – так назваў кіраўнік прэс-службы прэзідэнта Беларусі Дзмітрый Жук збор звестак аб журналістах, жадаючых акрэдытавацца для асвятлення візіту Аляксандра Лукашэнкі ў Гомельскую вобласць.

Візіт намечаны на 23 кастрычніка, яго мэта – ажыццяўленне кантролю за выкананнем рашэнняў 2-га Усебеларускага народнага сходу.

Для акрэдытацыі журналістам неабходна было ўказаць не толькі прозвішча і месца працы, як гэта прынята ў падобных выпадках, але і месца нараджэння, нумар і серыю пашпарта, кім і калі ён выдадзены, а таксама месца прапіскі. Нягледзячы на прадстаўленне падрабязных звестак, журналісты з Гомельскай вобласці атрымалі толькі 9 месцаў. З іх палова аддадзеная супрацоўнікам абласнога тэлерадыёаб'яднання, астатнія занялі ўласныя карэспандэнты дзяржаўных выданняў. Карэспандэнтам недзяржаўных рэспубліканскіх газет і гарадскіх СМІ Гомеля ў акрэдытацыі адмоўлена. Афіцыйная прычына – недахоп месцаў у зале, дзе чакаецца выступленне кіраўніка дзяржавы.

Ірына ШАНЦАВА

Спаборніцтвы памежнікаў

16 кастрычніка ў Смаргоні на базе школы па падрыхтоўцы інструктараў службовых сабак пачаліся спаборніцтвы на званне лепшай у пагранічных войсках Беларусі пошукавай групы, лепшага следапыта і інструктара службы сабак. Пра гэта БелаПАН паведамілі ў прэс-цэнтры Дзяржаўнага камітэта пагранічных войскаў рэспублікі. У спаборніцтвах бяруць удзел лепшыя спецыялісты з усіх злучэнняў і часцей. Для пераможцаў падрыхтаваныя ганаровыя дыпломы, граматы, каштоўныя прызы і пераходны кубак.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

ІНІЦЫЯТЫВА

Чаргінца хочуць ушанаваць

Прэзыдуюм Савету рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі зьвярнуўся да Лукашэнкі з хадайніцтвам аб узнагароджаньні ордэнам Пашаны «сэнатара» Мікалая Чаргінца.

Генэрал міліцыі ў адстаўцы Мікалай Чаргінец узначальвае ў верхняй «палатцы» Нацыянальнага сходу камісію па міжнародных справах і бясьпецы. Калегі Чаргінца па Савеце Рэспублікі зьвярнуліся да Лукашэнкі з просьбай узнагародзіць дэпутата-генэрала ордэнам Пашаны. У звароце «сэнатараў» адзначаецца, што Чаргінец нібыта зрабіў вялікі ўнёсак у разьвіцьцё нацыянальнага заканадаўства, міжпарлямэнцкіх, эканамічных і культурных сувязяў Беларусі з замежнымі краінамі.

Зь якімі канкрэтна замежнымі краінамі ўмацаваў стасункі Беларусі Мікалай Чаргінец, не паведамляецца. А што да ягонай заканатворчай дзейнасьці, то тут генэрал зазнаў ганебную паразу: падрыхтаваны ім праект Закону аб інфармацыйнай бясьпецы настолькі адыёзны, што яго адхілілі нават дэпутаты паслухмянай Лукашэнку Палаты прадстаўнікоў. Тым ня менш, амаль ніхто не сумняецца, што Чаргінец атрымае ордэн Пашаны. Бо менавіта ён узначальваў лукашэнкаўскі выбарчы штаб. Праўда, у выбарчай кампаніі Чаргінец быў толькі «вясельным генэралам», неабходны Лукашэнку вынік забясьпечвалі найперш вэртыкальшчыкі. Але ж і ўзнагарода ня самая высокая.

Ян МІКАЛАЕЎ, Радыё «Рацыя»

СТРАЙК

Супраць чыноўніцкага самавольства

15 кастрычніка прыватныя прадпрымальнікі, якія працуюць на Магілёўскім аўтамабільным рынку, абвясцілі двухдзённую папераджальную забастоўку. Такім чынам яны выступаюць супраць самавольства чыноўнікаў, што праяўляецца ў правядзенні шматлікіх праверак. Калі канфлікт не будзе ўрэгуляваны, гандляры аўтазапчастак не выключаюць магчымасці адмаўлення выходзіць на працу ў кастрычніку і лістападзе.

Па словах прадпрымальнікаў, на працягу мінулага тыдня на аўтарынак адначасова прыбылі правяраючыя санітарнай службы, аддзела цэнаў аблвыканкама, экалагічнай міліцыі і аддзела па барацьбе з эканамічнай злачыннасцю. У выніку некаторыя работнікі рынку атрымалі позвы адразу з некалькіх інстанцыяў з патрабаваннем яўкі ў адзін і той жа дзень.

Па словах старшыні абласнога тэрытарыяльнага камітэта прадпрымальніцтва і інвестыцыяў Віктара Красоўскага, канфлікту магло б не быць, калі б адпаведныя кантралюючыя органы належным чынам выконвалі свае абавязкі, праводзілі інфармацыйную і растлумачальную працу ў прадпрымальніцкім асяроддзі. Са свайго боку ён паабяцаў садзейнічанне камітэту ў правядзенні аналізу праверак на аўтарынку і папярэджванні падобных канфліктных сітуацыяў у далейшым. Камітэтам па прадпрымальніцтве таксама будзе падрыхтаваная справаздача аб праблемах аўтарынку на імя старшыні аблвыканкама Барыса Батуры.

Канстанцін УВАРАЎ

Бюджэт пабольшае

На мінулым тыдні беларускія мытнікі канфіскавалі ў парушальнікаў 14 адзінак аўтатранспарту на суму 108 мільёнаў 838 тысяч рублёў. З 8 па 14 кастрычніка мытнікамі было выяўлена 296 фактаў парушэння заканадаўства, па якіх канфіскавана тавараў і каштоўнасцяў на 815 мільёнаў 476 тысяч рублёў. Такія звесткі БелаПАН паведамілі ў прэс-службе Дзяржаўнага мытнага камітэта.

Паводле звестак мытнікаў, за названы перыяд у парушальнікаў было канфіскавана больш за 40 тысяч долараў, звыш за 60 тысяч нямецкіх марак, амаль 50 тысяч расійскіх рублёў і іншая валюта на агульную суму 107 мільёнаў 251 тысяча рублёў. Акрамя гэтага, мытнікамі прадухіленыя спробы кантрабанды 411 літраў алкагольнай прадукцыі на суму 1 мільён 122 тысячы рублёў; 18 ювелірных вырабаў з золата агульнай вагой больш чым 50 грамаў на суму 651 тысяча рублёў; 18 іконаў і адзін крыж XIX стагоддзя на суму 4 мільёны 55 тысяч рублёў. Для ўтойвання ад мытнага афармлення парушальнікі выкарыстоўвалі падробныя дакументы, дакументы з недакладнымі звесткамі аб таварах.

Аляксей АРЭШКА

МЯЖА

Праезд у Польшчу па спецдазволе

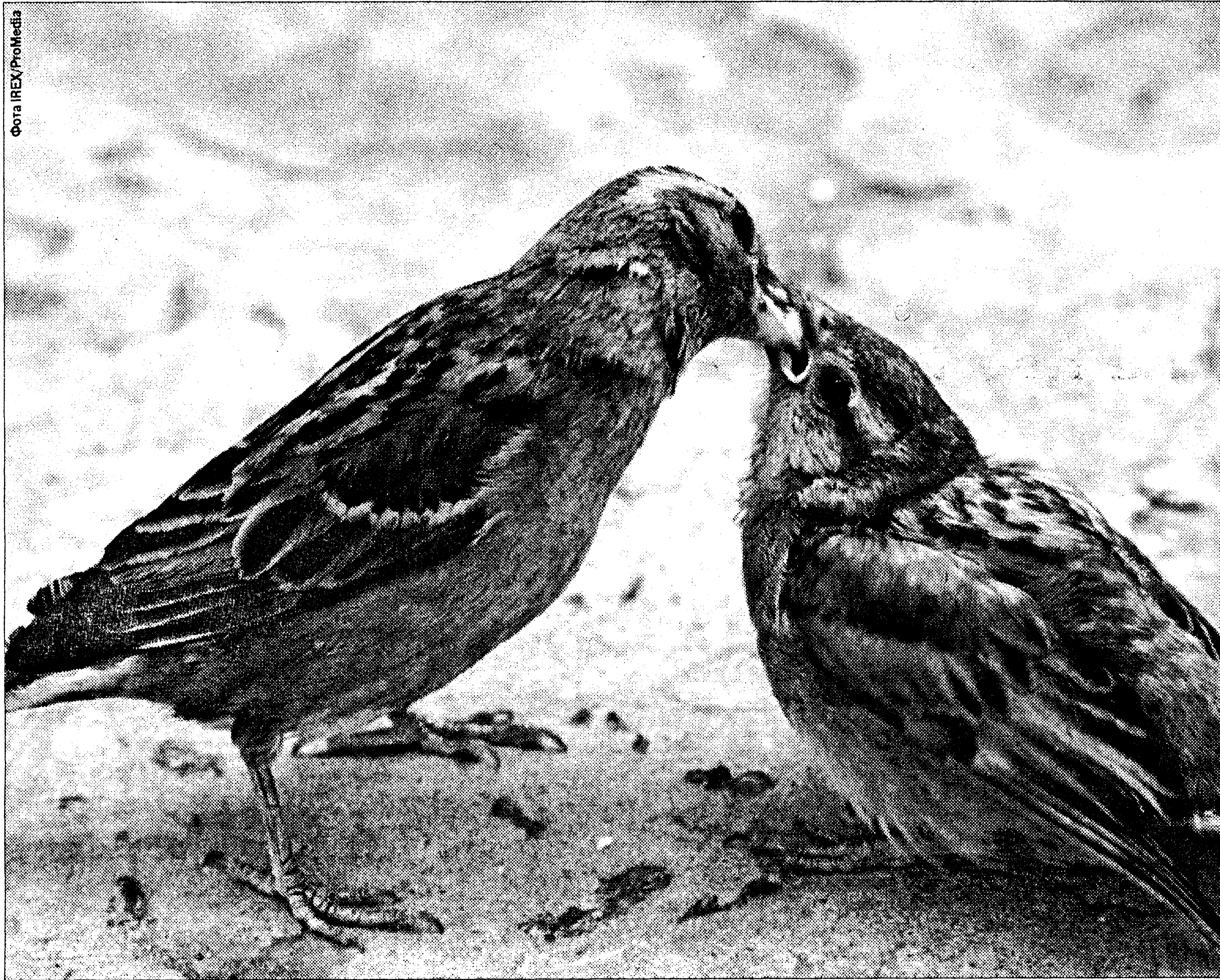
Для таго, каб перасекчы беларуска-польскую мяжу ў пунктах пропуску, дзе не прадугледжанае афармленне грузаў, уладальнікам грузавога, грузапасажырскага і грузаўніверсальнага транспарту цяпер неабходна атрымаць спецыяльны дазвол Галоўнай камендатуры пагранічнай варты Польшчы.

Раней грузавыя і грузапасажырскія аўтобусы маглі перасякаць мяжу ў любых пунктах пропуску, аднак потым польская пагранічная варта ў аднабаковым парадку і без тлумачэнняў спыніла пропуск праз дзяржаўную мяжу грузавых і грузапасажырскіх мікрааўтобусаў у тых пагранічных пунктах пропуску, дзе не прадугледжанае афармленне грузаў (у тым ліку на «Варшаўскім мосце»).

Як паясніў БелаПАН кіраўнік прэс-цэнтра Брэсцкай пагрангрупы Дзмітрый Дзевятаў, парадак пропуску зменены па рашэнні міністэрства транспарту і марской гаспадаркі Польшчы.

БелаПАН

ЛЮСТРАФАКТ

Фота IREX/ProMedia

Птушкі сілкуюцца апошнім зерняткам перад адлётам з Беларусі, таму што тут няма чаго есці. І не толькі ім

РЭАКТАР

Над Ігналінскай АЭС – чыстае неба

Міністэрства абароны Літвы мае намер пашырыць зону, забароненую для палётаў над Ігналінскай АЭС. Аб гэтым паведаміла Літоўскае тэлебачанне.

Зараз над атамнай станцыяй, што знаходзіцца ў непасрэднай блізкасці ад беларускай мяжы, забаронены палёты на вышыні ніжэй 6 кіламетраў і ў радыусе 5 кіламетраў. Пасля пашырэння зона забароны палётаў павялічыцца да 30 кіламетраў, а яе радыус узрасце да 20 кіламетраў.

Магчыма, рашэнне мінабароны Літвы стала вынікам нарады па забеспячэнні бяспекі Ігналінскай АЭС, праведзенай днямі міністэрствам аховы краю Літвы. Як паведамілі СМІ, знешняя ахова станцыі падчас нарады прызнана недастатковай. Па словах прэс-сакратара МЗС Беларусі Паўла Латушкі, гэтае паведамленне дае адказ на пытанне Беларусі, ці сапраўды прынятыя літоўскім бокам намаганні з'яўляюцца «максімальна магчымымі», як аб гэтым даводзіла МЗС Літвы.

БелаПАН

Што вецер нарабіў

Вядуцца рамонтна-аднаўленчыя работы на шэрагу аб'ектаў АПК Гродзенскай вобласці, якія пацярпелі ад моцнага ветру ў ноч з 11 на 12 кастрычніка.

Найбольш сур'ёзныя страты прычыненыя аб'ектам Воранаўскага раёна. Так, у вёсцы Дайнова ветрам было сарвана 73 лісты шыферу з будынка цэха для прыгатавання кармоў, у вёсцы Рэмезава – 123 лісты з будынка малочнатаварнай фермы, у вёсцы Ківанцы – 271 ліст з будынкаў свінагадоўчага комплексу. Акрамя гэтага, пацярпелі аб'екты яшчэ ў шасці гаспадарках Воранаўскага раёна.

На тэрыторыі Навагрудскага раёна пацярпела малочнатаварная ферма ў вёсцы Вераснова: з будынка сарваны шыферны дах на вялікай плошчы. На месцы працуе камісія па надзвычайных сітуацыях пры Навагрудскім райвыканкаме. Чалавечых ахвяраў, на шчасце, няма.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ

АКЦЫЯ

Конкурс школьных газет

Да 5 лістапада прадоўжаны II конкурс школьных і вучнёўскіх газет, які праводзіць Рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне «Таварыства беларускай школы» (ТБШ).

Як паведаміў БелаПАН прэзідэнт ТБШ Алесь Лозка, такое рашэнне выклікане тым, што пакуль у конкурсе не ўзяло ўдзел ніводнае сталічнае выданне. Сёння журы атрымала матэрыялы на 25 газет, якія прадстаўляюць усе рэгіёны краіны.

Сярод найбольш цікавых Алесь Лозка назваў маладзёжнае выданне скаўцкай харугвы Крупскага раёна Мінскай вобласці «Маладое Палессе», газету скаўцкай харугвы горада Вілейкі Мінскай вобласці «Лілея» і выданне для школьнікаў, моладзі і іх бацькоў «Школьная газета» (Гомель). Прычым, апошняя з'яўляецца адзінай з паступіўшых на конкурс газет, зарэгістраванай у міністэрстве інфармацыі.

Для ўдзелу ў конкурсе прымаюцца не меней за два асобнікі выдання за апошнія пяць гадоў, у тым ліку адзін з іх за 2000 год. Газеты, часопісы і іншыя выданні могуць мець адвольны фармат і афармленне – ад рукапіснага да камп'ютэрнага. Пры падвядзенні вынікаў конкурсу прыярытэт будзе аддавацца тым выданням, у якіх знойдуць дастойнае асвятленне пытанні краязнаўства і надзённыя праблемы рэгіёна.

Марат ГАРАВЫ

Вайскоўцаў правяраюць на радыяцыю

16 кастрычніка на беларуска-ўкраінскім участку дзяржаўнай мяжы пачаліся тактыка-спецыяльныя вучэнні. Дзяржаўны камітэт пагранічных войскаў рэспублікі правядзе іх сумесна са спецыялістамі Камітэта па праблемах наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС пры Савеце міністраў Беларусі. Задума вучэнняў ухваленая кіраўнікамі абодвух ведамстваў: Аляксандрам Паўлоўскім і Уладзімірам Цалко.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-цэнтры пагранічнага ведамства, асноўная мэта вучэнняў — выяўленне фактычнага ўзроўню апраменьвання радыенуклідамі ваеннаслужачых Гомельскага пагранічнага атрада. Такім чынам, кіраўніцтва Дзяржкамітэта вырашыла высветліць, якую дозу апраменьвання атрымалі тыя, хто нясе службу на беларуска-ўкраінскай мяжы, а таксама вызначыць, каму з іх цяпер патрабуецца сацыяльная або медыцынская дапамога.

Плануецца, што ўсяго будуць абследаваныя больш за 600 чалавек. Апрача спецыялістаў хімічнай і ваенна-медыцынскай службаў Дзяржкамітэта пагранвойскаў Беларусі, да абследавання пагранічнікаў будуць прыцягнутыя таксама супрацоўнікі Гомельскага філіяла інстытута радыяцыйнай медыцыны са сваёй спецыяльнай лабараторыяй.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

На паперы – густа, а ў сьвірнах – пуста

Беларускі хлеб, сабраны сёлета, апынуўся панадкусаным – не стае 20%. Але Аляксандр Папкоў (на пярэднім плане) гэтага «не заўважае».

Заканчэньне, пачатак на стар.1

Больш за тое: Лукашэнка паставіў перад вэртыкальшчыкамі мэту ў бліжэйшы час вырошчваць і зьбіраць ня менш як 10 мільёнаў тон збожжа штогод.

Аднак прайшло ўсяго некалькі тыдняў пасьля пампэзных «Дажынак», як высьветліся, што падставаў для сьвята ня было. Насамрэч, у сьвірнах беларускае дзяржавы рэальна ёсьць не 6,2 млн. тон збожжа, а меньш за 5. Аказваецца, некаторыя спрытныя вэртыкальшчыкі, каб выканаць даведзены Лукашэнкам плян здачы збожжа, займаліся прыпіскамі. Таму вялікім ураджай атрымаўся толькі на паперы, а ў застаронках беларускае дзяржавы, як і ў ранейшыя гады, ня вельмі густа. Ізноў давядзецца купляць зерне за мяжой.

Даведаўшыся пра падман, Лукашэнка вырашыў пакараць нядобрасумленных вэртыкальшчыкаў ды іншых чыноўных махляроў. Традыцыйная «публічная лупцоўка», па зьвестках Рацыі, можа адбыцца ўжо нават на гэтым тыдні.

Ян МІКАЛАЕЎ
Радыё «Рацыя»

Паскардзіўся на калгас – і трапіў пад суд

Слуханні па справе жыхара вёскі Дружылавічы Іванаўскага раёна Брэсцкай вобласці Івана Міхнаўца, які абвінавачваецца ў паклёпе ў сродках масавай інфармацыі, перанесены на 1 лістапада.

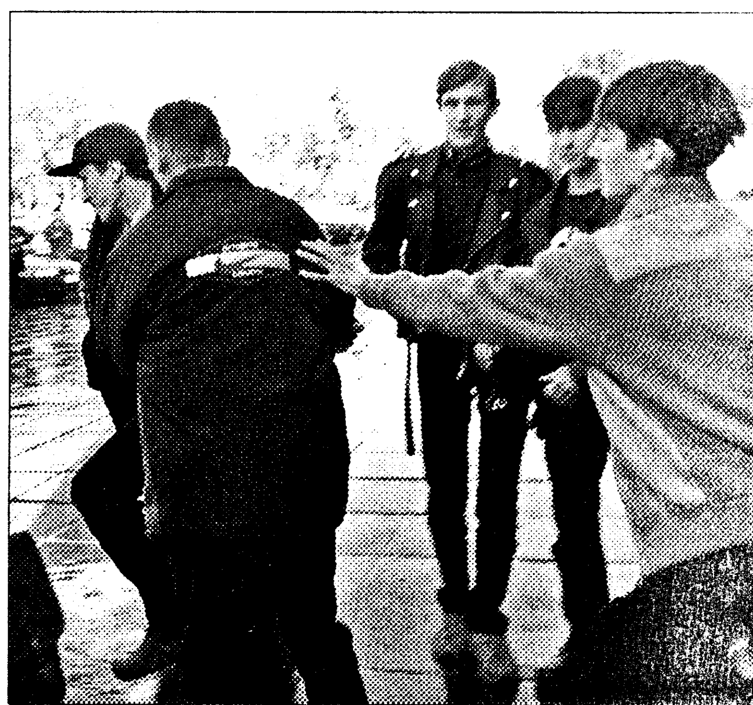
Як расказаў карэспандэнту БелаПАН Іван Міхнавец, ён напісаў скаргу ў Савет бяспекі, але яна была перададзеная ў Камітэт дзяржкантролю, а адтуль ён не атрымаў ніякага адказу. Пасля гэтага Міхнавец напісаў ліст кіраўніку дзяржавы, які быў апублікаваны ў «Белорусской деловой газете». Ён расказаў пра механізм прыпісак падчас уборачнай кампаніі ў сваёй гаспадарцы (на яго думку, збожжа з прыватных участкаў прыбаўлялі да валавага збору ў гаспадарцы, каб зрабіць справаздачу аб высокай ураджайнасці).

Пасля публікацыі, па ініцыятыве кіраўніка гаспадаркі, мясцовыя праваахоўныя органы ўзбудзілі крымінальную справу па артыкуле 188, частка 2 КК Беларусі (паклёп, які ўтрымліваецца ў сродках масавай інфармацыі). Суд Іванаўскага раёна прызнаў Міхнаўца вінаватым у распаўсюджванні лжывых звестак і прызначыў яму пакаранне ў выглядзе двух гадоў пазбаўлення волі з умоўным непрымяненнем пакарання тэрмінам на два гады.

Іван Міхнавец абскардзіў гэтае рашэнне і абласны суд яго адмяніў, прызначыўшы новы разгляд справы ў Драгічынскім райсудзе. Як расказаў Міхнавец, судовае паседжанне не адбылося, паколькі дзяржаўны абвінаваўца хадайнічаў аб пераносе слухання. Суд задаволіў гэтае хадайніцтва.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

10 дзён арышту за абарону МАЗа

16 кастрычніка суддзя Заводскага райсуда Мінска Мікалай Балаўнёў асудзіў лідэра незарэгістраванай маладзёжнай арганізацыі Малады Фронт Паўла Севярынца да 10 дзён адміністратыўнага арышту. Такую цану давялося заплаціць маладзёну за арганізацыю несанкцыяванага пікета 2 кастрычніка супраць продажу Мінскага аўтамабільнага завода расійскай карпарацыі «СибАл».

Суд праходзіў у некалькі этапаў. Апошнім разам – 8 кастрычніка –суддзя М.Балаўнёў накіраваў адміністрацыйную справу ў адносінах да Паўла Севярынца «на дапрацоўку» ў Заводскі РАУС.

Рэч у тым, што за апошнія паўгода лідэр Младога Фронту тройчы затрымліваўся паводле артыкула 167 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях, за што быў асуджаны да грашовых штрафаў і адміністрацыйнага арышту.

Міліцыянты, якія 2 кастрычніка на прахадной МАЗа ў часе акцыі «МАЗ – беларускі» затрымалі П.Севярынца, не паруніліся ўдакладніць, якое па колькасці правапарушэнне здзейсніў лідэр «МФ».

Мікалай Балаўнёў палічыў дастатковым прысутнасць на акцыі журналістаў, каб прызнаць пікет несанкцыяваным, а Паўла Севярынца – арганізатарам несанкцыяванага пікета. Адразу пасля зачытвання прысуду лідэра «МФ»адканваявалі ў спецпрыёмнік-размеркавальнік МУС на Акрэсціна.

Рыгор БУЯН

Грамада засталася без Караля

14 кастрычніка Цэнтральны камітэт Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада) прыняў пастанову аб скліканні пазачарговага з'езда 8-9 снежня. Галоўнымі пытаннямі на ім стануць падвядзенне вынікаў удзелу сацыял-дэмакратаў у прэзідэнцкіх выбарах і вырашэнне кадравых пытанняў.

Народная Грамада заявіла аб сваёй падтрымцы шырокай грамадзянскай кааліцыі, але партыя гатовая далучыцца да кааліцыі пры адной умове. Старшыня Грамады Мікола Статкевіч заяўляе, што такой умовай з'яўляецца стварэнне спецыяльнай камісіі ў рамках Палітычнага савета пры адзіным кандыдаце ў прэзідэнты ад шырокай грамадзянскай кааліцыі па расследаванні абнародаваных у друку фактаў карупцыі кіраўнікоў апазіцыі. М.Статкевіч адзначае, што з-за невыканання цэнтральным выбарчым штабам абавязацельстваў перад рэгіянальнымі штабамі рэгіянальныя кіраўнікі партыі апынуліся ў складанай сітуацыі, бо ў вачах шэраговых валанцёраў менавіта яны паўсталі ў вобразе «злодзеяў».

Паколькі партыя «трымаецца на кіраўніках сярэдняга звяна», гэтае пытанне патрабуе неадкладнага рашэння. Хаця, па прызнанні Міколы Статкевіча, ЦК «прадэманстраваў вялікую ступень адзінства ў партыі».

Між тым, да лагічнага канца прыйшло супрацьстаянне паміж лідэрам Народнай Грамады Міколам Статкевічам і ягоным намеснікам Аляксеем Каралём. Яно ўзнікла больш за год таму яшчэ да выбараў у Палату прадстаўнікоў: ЦК, насуперак рашэнню Каардынацыйнай рады дэмакратычных сілаў байкатаваць выбары, афіцыйна не дазволіў, але і не забараніў удзел сацыял-дэмакратаў у выбарах. З-за гэтага сяброўства Народнай Грамады ў КРДС было прыпыненае. Аднак кіраўнік фракцыі «За адзінства ў Народнай Грамадзе» Аляксей Кароль працягваў удзел у паседжаннях КРДС. А.Караля абвінавацілі ў парушэнні партыйнага Статута, але ён заявіў пра аўтарытарныя метады кіравання партыяй з боку Міколы Статкевіча.

Цяпер супрацьстаянне скончылася: 14 кастрычніка Аляксей Кароль падаў у адстаўку. Такім чынам, цяперашняе кіраўніцтва Грамады складаецца з лідэра Міколы Статкевіча, яго намеснікаў Алеся Арэстовіча, Уладзіміра Нісцюка і Ніны Стужынскай.

Мікола Статкевіч гаворыць, што «ў нейкай ступені адстаўку А.Караля мы расцэньваем як прызнанне памылковасці ягонай пазіцыі, якая заключалася ў тым, што трэба ўдзельнічаць толькі ў сумленных выбарах».

Рыгор БУЯН

КАРУПЦЫЯ

Чаму ў Гомелі самы дарагі хлеб

Гомельская абласная ўправа Камітэту барацьбы з арганізаванай злачыннасьцю і карупцыяй арыштавала намесьніка генэральнага дырэктара вытворчага аб'яднаньня «Гомельхлебпрам» Паўла Кундаса і начальніка аддзелу забесьпячэньня Алега Елісеева. Падобна, што будзе раскрытая загадка, чаму апошнія гады цэны на хлеб у рэгіёне былі найвышэйшыя ў краіне.

Як стала вядома з кампэтэнтных крыніцаў, ва ўправу барацьбы арганізаванай злачыннасьці й карупцыі выклікалі й генэральнага дырэктара «Гомельхлебпраму» Мікалая Пугачова — ён, дарэчы, былы першы сакратар гаркаму КПБ і нядаўні кіраўнік абласной арганізацыі Партыі камуністаў Беларускай.

Акурат пасьля падтрымкі камуністамі ПКБ на прэзыдэнцкіх выбарах адзінага кандыдата ад шырокай грамадзянскай кааліцыі спадар Пугачоў заявіў, што адмаўляецца ўзначальваць рэгіянальную арганізацыю.

Якія пытаньні высьвятлялі міліцыянты ў генэральнага дырэктара «Хлебпраму» камуніста Пугачова, дакладна невядома. Аднак ягоных падначаленых Паўла Кундаса і Алега Елісеева антыкарупцыйная ўправа абвінавачвае ў хабарніцтве і раскраданьні дзяржаўных сродкаў. Распачалі крымінальную справу.

Як вядома, з падачы згаданых адказных асобаў «Гомельхлебпрам» купляў у камэрцыйных структураў за высокі кошт муку, зь якой і выпякалі дарагі хлеб. Падобныя зьдзелкі канфідэнцыйна аплочвалі камэрсанты.

Між тым аблвыканкам вымушаны быў прымаць адмысловыя рашэньні, каб неяк урэгуляваць цэны на хлеб. «Гомельхлебпрам» абавязаны 60% чорнага хлеба выпускаць коштам ня больш як 286 рублёў за бохан. Аднак і пасьля гэтага хлеб на радыяцыйна забруджанай Гомельшчыне на 26 рублёў даражэйшы, чымсьці, напрыклад, на Гарадзеншчыне.

Кошты на 40% так званага заварнага і подавага хлеба наогул адпушчаныя і даходзяць амаль да 500 рублёў за бохан вагою 800 грамаў.

Сёньня ж стала вядома, што блізіцца чарговае падаражэньне хлеба, але ўжо ня ў сувязі з падзеямі ў «Хлебпраме». Урад падвысіў на 20% закупачныя цэны на збожжа, і чыноўнікі ставяць пытаньне перад урадам, каб і кошты на хлеб з мукі новага ўраджаю павялічыліся прыкладна на 15%, прычым адначасна ва ўсіх рэгіёнах краіны.

Казімер ЯНОЎСКІ
Радыё «Свабода»

Михаил Маринич: «Главная задача – оздоровление экономики»

Окончание, начало на стр.1

«Деловая инициатива», по словам Михаила Маринича, намерена сотрудничать со всеми государственными структурами: Национальным собранием, новым правительством и президентской администрацией. Однако вопрос в том, захочет ли Александр Лукашенко иметь дела с бывшим послом, выступившим во время президентских выборов на стороне широкой общественной коалиции? Во всяком случае, на запланированную встречу с деловыми кругами 18 октября «Деловая инициатива» не приглашена.

М.Маринич так откомментировал теперешние попытки российского капитала скупить на корню промышленные предприятия – гиганты Беларуси: «Да, нужен доступ капитала, в том числе и российского. Но предприятия, которые составляют основу экономики, должны быть белорусскими, а не иностранными. Надо идти по пути акционирования, реформирования, но с преобладанием белорусского капитала. МАЗ, новополоцкий нефтеперерабатывающий комплекс могут быть разгосударствлены, и часть своих мощностей реализовать. Но основной пакет акций предприятий-гигантов должен быть в руках государства», — убежден М.Маринич.

Бывший посол не скрывал, что во главе «Деловой инициативы» он попытается реализовать опыт, накопленный во время работы министром внешнеэкономических связей и послом в Латвии, Эстонии и Финляндии. «Лучшей политикой сегодня является экономика. И мне хотелось бы то, что недорабатывает государство во внешнеэкономической деятельности, не упустить и поддержать на общественном уровне.

Весь спектр внешнеэкономических связей сегодня нарушен... На общественном уровне в области внешнеэкономических связей мы будем действовать как мини-МВЭС. Но мы не можем замыкаться только на этом – наша основная работа заключается внутри Беларуси», — подчеркнул Михаил Маринич.

Не собирается он уходить и из политики. «Я не собираюсь поддерживать ни движение «За новую Беларусь», ни, к примеру, социал-демократическое движение, которое зарождается в нашем государстве. Но не это наши основные цели. Главная задача – оказать максимальное содействие обществу – я не говорю государству – в оздоровлении экономики, предотвращении дальнейшего спада», — подытожил Михаил Маринич.

Кстати, вполне возможно, что к «Деловой инициативе» может присоединиться и бывший премьер Владимир Ермошин, после президентских выборов оставшийся не у дел.

Рыгор БУЯН

СЕМІНАРЫ

Праблемы фінансавання

Прайшоўшых прэзідэнцкіх выбараў абмеркавалі ўдзельнікі семінара ў Віцебску

Старшыня Цэнтральнага каардынацыйнага савета грамадскіх арганізацыяў па назіранні за выбарамі Мечаслаў Грыб і старшыня Беларускага Хельсінкскага камітэта (БХК) Таццяна Процька правялі 14 кастрычніка ў Віцебску семінар «Выбары: вопыт, праблемы, перспектывы». У выніковай дыскусіі ўдзельнікі семінара — раённыя каардынатары назірання за выбарамі — сярод іншых пытанняў закранулі і праблемы фінансавання грамадскай працы і асабістай адказнасці за мэтавае выкарыстоўванне рэсурсаў.

«Барацьба за грошы, — заўважыў М.Грыб, — гэта не заўсёды барацьба па правілах». Пэўныя асобы, па словах Т.Процька, «сканцэнтравалі на сабе грашовыя патокі». Яна ж, аднак, перасцерагла ад «інсінуацыяў», сказаўшы, што спонсары і грантадаўцы «коса глядзяць» на тых, хто зараз мусіруе тэму фінансавага скандалу ў апазіцыі. З аднаго боку, прызнаўшы, што «мы самі вінаватыя ў тым, што ў фондаў ёсць насцярожанасць» і што «сёння не вырашана пытанне аб замежнай фінансавай дапамозе», Т.Процька акрэсліла сутнасць цяперашняга працэсу ў апазіцыі як «звядзенне рахункаў» і заключыла, што гэтае «звядзенне рахункаў выгаднае ўладзе».

З другога боку, старшыня БХК праявіла цікавасць да дакумента, прадстаўленага на семінары старшынёй Аршанскага раённага аддзялення БХК Васілём Берасневым. Гэта была копія распараджэння Аршанскага райвыканкама № 397р ад 4 кастрычніка 2001 года. З дакумента вынікае, што шэсць супрацоўнікаў раённай «вертыкалі», у тым ліку чатыры намеснікі і два загадчыкі аддзелаў райвыканкама, прэміраваныя на агульную суму ў 1 мільён рублёў, ад 150 да 200 тысяч рублёў кожны, як «найбольш актыўныя работнікі, якія бралі ўдзел у арганізацыйнай выбарчай кампаніі па выбарах Прэзідэнта РБ». У якасці падставы для гэтага прыведзенае адпаведнае распараджэнне аблвыканкама.

Леанід СІМАНАЎ

Призрак сибирской язвы вступил в права

Пять сотрудников издательской компании American Media Inc. заразились сибирской язвой. Это произошло в городе Бока Ратон, в штате Флорида. Здесь был обнаружен первый случай заболевания сибирской язвой. Из трех заболевших один человек скончался. После этого сведения о спорах сибирской язвы начали разрастаться в лавину. Так, было эвакуировано здание американского консульства в австралийском городе Мельбурн. Генеральный консул Дэйвид Лион заявил, что это было сделано в качестве меры предосторожности после того, как в одном из писем, полученных дипломатическим представительством США, было обнаружено подозрительное химическое вещество.

В воскресенье Кентерберийский собор – главный храм англиканской религии – был закрыт после того, как во время службы там был замечен какой-то человек, который рассыпал белый порошок. Служители церкви и полицейские эвакуировали из храма несколько сот человек и отменили все дальнейшие службы.

По такой же причине была проведена эвакуация из аэропорта Вены. Австрийские полицейские обнаружили здесь 200-300 граммов таинственного порошка, который оказался смесью сахарной пудры с ванилью. Неизвестный порошок был обнаружен на борту самолета, летевшего из Франкфурта в Рио-де-Жанейро. В аэропорту Рио-де-Жанейро был объявлен карантин.

Напомним, что сибирская язва является опасным инфекционным заболеванием. Её инкубационный период составляет 2-3 дня. В различных формах болезнь проистекает по-разному. В наиболее тяжёлой, септической форме сибирской язвы возможен летальный исход. Смерть обычно наступает на пятый день болезни.

Штамм, разработанный в военных бактериологических лабораториях военными, более опасен. Пентагон заявил, что в настоящее время образцов модифицированных штаммов пока нет, и новая форма сибирской язвы существует лишь в теории.

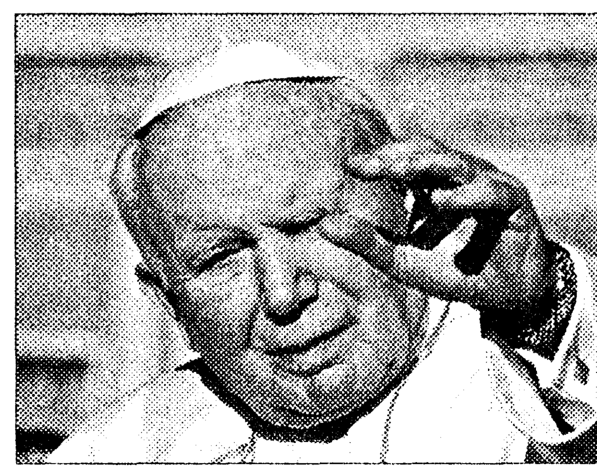
Министерство здравоохранения РФ заявило о готовности в случае необходимости оказать помощь американским медикам в борьбе со вспышкой заболеваемости сибирской язвой. Министр здравоохранения РФ пояснил, что «прежде всего речь идет о вакцинации населения». По словам министра, в России есть вакцина против сибирской язвы, необходимые технологии для борьбы с этой болезнью и «коллекции мирового значения, которые мы сохранили, чтобы производить вакцину против сибирской язвы».

Сотрудники издающейся в Иерусалиме газеты «Маарив» во вторник также были эвакуированы из здания редакции после того как получили два анонимных письма с подозрительным белым порошком. Он передан в израильский Институт биологических исследований, эксперты которого пытаются выяснить, заражены ли конверты вирусом сибирской язвы. До этого в Израиле выявлены шесть подозрительных конвертов. Их изучение показало, что содержимое не представляет угрозы здоровью людей.

Польская полиция будет беспощадна к тем шутникам, которые решат заняться фальшивыми угрозами о терактах. Об этом заявил президент Польши Александер Квасьневский. Касаясь конвертов с неизвестным порошком, полученных различными адресатами в городе Гданьске, президент Польши сказал, что подозрительное вещество будет тщательно изучено в лучших лабораториях крупнейшими специалистами страны. Одиннадцать человек, имевших контакт с этим веществом, уже госпитализированы и проходят медицинское обследование, хотя власти почти уверены, что в этом случае речь идет о сахарной пудре, отправленной неизвестными шутниками. Этот шаг может дорого обойтись его авторам, поскольку власти намерены считать его преднамеренным покушением на систему безопасности государства.

Малгожата ДЗЕРЖИНСКАЯ

23 года на престоле

Папа римский Иоанн Павел II отметил во вторник 23-ю годовщину пребывания на папском престоле. По этому случаю он принял поздравления кардиналов и епископов, входящих в синод. В его адрес поступили сотни телеграмм от глав государств и правительств, видных политических и общественных деятелей со всего мира. Несмотря на почтенный возраст – в мае ему исполнится 82 года - и проблемы со здоровьем продолжает активную деятельность, хотя, как признают в Ватикане, уже не столь интенсивную, как несколько лет назад. За 23 года понтификата он совершил 95 зарубежных поездок, принял 1.330 политических деятелей, в том числе около 700 глав государств. Безусловно, что личный авторитет папы Иоанна Павлу II послужил возрождению авторитета католической церкви во всем мире.

Агнета КВЯТКЕВИЧ

Американский спецназ напал на бин Ладена

На рассвете 16 октября части специального назначения армии США при поддержке вертолетной 160-й авиагруппы и турбовинтовых самолетов АС-130 начали сухопутную операцию на территории Афганистана.

О том, какие именно силы принимают участие в операции со стороны американцев, пока нет никакой информации. Известно лишь, что вторжение началось примерно в полночь по белорусскому времени, а подразделения, принимающие участие в операции, были переброшены под Кандагар с территории Омана. Единственным источником всей информации о наземной операции в Афганистане является телекомпания *Fox News*.

Так, по словам источников телекомпании в американском военном ведомстве, десант спецназа действует не в самом Кандагаре (в первых сообщениях утверждалось, что части спецназа ведут бои как раз за Кандагар), а в нескольких километрах к югу от него. Там базируется одно из самых боеспособных подразделений армии талибов – 55-я бригада, состоящая преимущественно из наемников. Поддержку спецназу оказывают вертолеты огневой поддержки 160-й авиагруппы и турбовинтовые самолеты АС-130.

Уже сейчас очевидно, что американцы бросили в бой свой спецназ отнюдь не для того, чтобы уничтожить 55-ю бригаду талибов (хотя за сутки до начала рейда ряд американских СМИ со ссылкой на военные источники предполагали, что наземная операция будет проводиться в первую очередь против этого подразделения).

Спецназ, как подчеркивали в Пентагоне буквально накануне начала наземного рейда, предназначен для проведения исключительно точечных ударов с целью выполнения главной задачи операции возмездия – уничтожения бин Ладена, его окружения и верхушки «Талибана» А это значит, что атака на 55-ю бригаду вызвана тем, что именно в ее расположении скрывается бин Ладен или мулла Мухаммад Омар. И именно поэтому Пентагон не спешит обнародовать достоверную информацию об операции. Если она провалится и бин Ладен уйдет, будет официально объявлено о том, что спецназу удалось хорошенько потрепать элитное подразделение талибов. В противном случае уже сегодня Америка будет праздновать первую большую победу в войне с международным терроризмом.

Газета.Ru

Чего боятся террористы?

Чувства и мысли, высказываемые в этой статье, опубликованной российской газетой «Провинция», весьма спорные по своему радикализму. Основанием для них служат события в США и невыигранная чеченская война. В целом автор ориентирован на кардинальное решение проблемы терроризма применением силовых средств. В этом отношении материал заслуживает осмысления.

Оправдание палачей

Мир видит приготовления к какой-то непонятной кампании, которая продлится, по некоторым оценкам, от пяти до десяти лет. Громкие лозунги быстро падают в цене. Налицо попытки администрации Буша явно или тайно сговориться со всеми, всех задобрить и сделать союзниками. В американскую коалицию готовы вступить уже такие государства, как Иордания, Сирия и даже Иран, еще вчера всенародно проклинавший США.

Ясир Арафат демонстративно сдает кровь для того, чтобы ее перелили кому-то из пострадавших американцев. Представители Вашингтона едут в Пакистан, на территории которого сотни баз для подготовки террористов, и прощают Исламабаду долг в 30 миллиардов долларов, чтобы пакистанцы «раздружились» с талибами.

В России тоже не обошлось без черного юмора. Духовное управление мусульман Азиатской части РФ, Евразийская партия и некое общество «Православное единство» (интересно, с кем?) заявили, что террор в США устроили американские сионисты, чтобы потом все свалить на бедных мусульман и развернуть антиисламскую истерию. Америку призвали покаяться. Логика железная. Во-первых, взрывы организовали не мусульмане, а сами американцы в союзе с МОССАДом. Во-вторых, кто это сделал – никогда не узнают, а если узнают, то судить виновников надо предельно цивилизованно, в Гааге, чтобы террористы имели возможность для широкой дискуссии и защиты из квалифицированных адвокатов.

Да, он взрывает небоскребы и убивает невинных людей, в том числе детей и женщин. Но не забывайте, господа, террорист – человек, а потому с ним надо обращаться бережно. Надо разобраться в мотивах его поступков, попытаться понять, что его подвигло на крайние меры. И тут легко вырулить на «глубинные» причины: терроризм – от бедности, безысходности, отчаяния. Не желает Израиль отдать свою территорию, начиная с Иерусалима, арабам – вот и находятся среди них воины, которые от безысходности взрывают вместе с собой магазины и дискотеки. Не хочет Америка как следует поделиться своими богатствами с мусульманским миром – вот и атакуют ее бедные, нищие люди на «Боингах». Так что не террористам надо каяться. Каяться надо Америке, Европе, всем, кто заподозрил мусульман в чем-то неподобающем. Всем, кто говорит, будто европейская, атлантическая цивилизация имеет какие-либо преимущества перед другими. Кайтесь и готовьтесь к новым терактам.

Тень от верблюжьей колючки

В привычной нам системе ценностей главная ценность – это человеческая жизнь. Высшая степень угрозы – угроза физического уничтожения. Исходя из этого, президент Буш объявил, что террористов ждет неотвратимое возмездие, и думает, будто это кого-то напугало. Непосредственные исполнители терактов в США, как известно, заведомо, абсолютно сознательно шли на гибель. Смертью, ковровыми бомбардировками, десантными вылазками, ракетами и даже ядерными зарядами бойцов такого «исламского фронта» не испугаешь. Они счастливы погибнуть в борьбе с «неверными» и попасть в рай.

Буш, да и не только он, а все мы, часто забываем, что имеем дело с представителями иной цивилизации. Если на Землю прилетят инопланетяне, не стоит бежать к ним с хлебом-солью. Может оказаться, что для них признак вражды – протянутая рука.

Так же «зазеркально» выглядит логика так называемых шахидов – смертников, приносящих себя в жертву в борьбе с «неверными». Это не темные фанатики, а, как правило, образованные, интеллигентные юноши, среди них есть выпускники университетов. Палестинцы считают шахидов не террористами, а героями. Родители гордятся, если их сын «гибнет за веру». Когда юноша-шахид, спрятав под одеждой взрывчатку, погибает, унося жизни невинных людей, его невесту поздравляют, словно случился большой праздник. Дом шахида отмечают черным флагом, чтобы каждый мог зайти сюда и почтить память героя.

Можно спорить с человеком, который говорит, что дважды два – пять, но нельзя спорить с тем, кто говорит, что дважды два – это полуденная тень от верблюжьей колючки. Прежде чем бороться с террористами и говорить о возмездии, надо выяснить элементарное: **что для них является возмездием**.

В свое время англичане в Пакистане придумали наказание для шахидов: их хоронили в мешках из свиной кожи. Другое действенное средство – угроза роду, фамилии. Одинокий террорист – герой, не боящийся смерти. Но если он знает, что в результате его «героизма» может пострадать весь его род, родители, братья, сестры – даже самый отъявленный фанатик остановится.

В 1982 году Сирию будоражили акции исламских экстремистов, которые выступали против светского правления президента Хафеза Асада. Асад по-своему решил эту проблему. Он выяснил, что большинство террористов – выходцы из крупного города Хама, что там их «родовые гнезда». По приказу президента кварталы Хамы подверглись мощному артиллерийскому обстрелу. После этого на руины были направлены бульдозеры. Они закатали развалины и сделали на месте жилых кварталов площадки на парковки автомобилей. По оценкам «Международной амнистии», в результате этой жесточайшей акции были уничтожены около 25 тысяч жителей, в основном гражданские лица. С тех пор Асад не имел в Сирии противников в лице мусульманских радикалов.

Другой пример. В 1985 году в Бейруте террористы похитили четырех советских дипломатов. Власти Ливана начали переговоры, которые явно ни к чему не вели. Пришлось действовать людям из КГБ СССР. Разведчики сумели найти в Ливане брата одного из террористов, схватили его, отрубили ему некую часть тела и отправили похитителям по почте с соответствующим уведомлением: если не отпустите наших дипломатов – в следующий раз будем высылать вам головы ваших родственников. Дипломатов тут же отпустили.

Есть над чем подумать.

Сергей ПАВЛЕНКОВ, политолог (Москва)

Печатается в сокращении

Япония попросила прощения у корейцев

Глава правительства Японии Дзюнъитиро Коидзуми принес извинения Южной Корее за жестокости, которые пришлось пережить корейцам за 35 лет японской оккупации страны. Этот шаг предпринят для улучшения двусторонних отношений, заметно ухудшившихся из-за споров между Сеулом и Токио в оценке событий Второй мировой войны, возникших проблем в рыболовной сфере и в вопросе о японской поддержке американской операции против афганских талибов. «Я прошу прощение за боль и страдания, которые причинила Япония корейскому народу в годы японского колониального правления», – заявил Дз.Коидзуми. Эти слова он произнес в старой тюрьме Содемун, в которой японцы казнили корейских борцов за независимость. Сейчас в здании тюрьмы располагается мемориальный музей.

Несмотря на покаяние премьер-министра, его появление в Содемуне было встречено антияпонскими выступлениями. Южнокорейская сторона проявила озабоченность после того как министерство образования Японии одобрило серию учебников истории, которые были написаны группой историков-националистов. В них утверждается, что Япония не оккупировала Корею и другие страны региона, а шла к ним с цивилизаторской миссией. Следующим шагом, в результате которого охладели японско-южнокорейские отношения, стало посещение премьер-министром Японии токийского храма Ясукуни, в котором захоронены останки видных японских политических деятелей и военачальников. В Южной Корее и некоторых других азиатских странах их считают военными преступниками.

Кроме того, южнокорейские власти выразили крайнее недовольство в связи с решением Японии поддержать американскую операцию против талибов, рассматривая это как возрождение японского империализма. Дз.Коидзуми в связи с этим неоднократно заявлял, что решение принять участие в антитеррористической операции обусловлено лишь необходимостью борьбы с терроризмом. Правительство и парламент Японии согласились с предоставлением японским силам самообороны возможности осуществлять тыловое обеспечение американской операции. В соответствии с послевоенной конституцией, Япония располагает силами самообороны, которые могут использоваться лишь для отражения внешней агрессии и не имеют права участвовать в зарубежных военных миссиях.

Общественные блага в мировом масштабе: отсутствующий компонент

Джордж СОРОС,
председатель Института «Открытое общество» и Правления Фонда Сороса

Военная операция Соединенных Штатов Америки и их союзников против Афганистана продолжается. Президент Буш ясно дал понять, что эта схватка с терроризмом будет долгой. Война с терроризмом необходима. Однако только бомбовых ударов по базам террористов и сбрасывания помощи для беженцев недостаточно.

Не менее важно разработать конструктивную программу по решению несправедливостей существующей глобальной системы — несправедливостей, что позволяют таким, как Усама бен Ладен находить новых и новых последователей. Задолго до 11 сентября, в мыслях об этой долгосрочной цели, я начал работу над серией конкретных предложений. Рассмотрение этих предложений сейчас стало еще неотложнее.

Мы живем в мире общих рынков, где политические установки, однако, по-прежнему исходят из суверенитета отдельного государства. Некоторые международные организации поддерживают глобальные рынки, однако они далеки от совершенства. Международные организации же, специализирующиеся на обеспечении общественных благ, таких как поддержание мира, охрана окружающей среды, облегчение положения бедных слоев населения, улучшение условий труда и системы здравоохранения, а так же защита прав человека, еще менее эффективны и получают меньшее финансирование.

Неравное положение международных финансовых и торговых организаций и международных организаций, служащих социальным целям, привело к неравномерному развитию современного общества. Торговые и финансовые рынки действуют превосходно в области наращивания капиталов, но не способны решать другие социальные проблемы.

До глобализации финансовых рынков, обеспечение большей части общественных благ было заботой правительства каждого отдельного государства. Сейчас же, в условиях свободного перемещения капитала, отдельным странам очень сложно устанавливать свои правила и вводить свои налоги, потому что капитал может просто уйти из страны. Более того, во многих странах просто нет хорошего правительства. Репрессивные и коррумпированные режимы, а также слабые государства являются, пожалуй, самыми главными причинами нищеты и страданий на сегодняшний день. Таким образом, изобретение новых лучших способов обеспечения общественных благ в глобальном масштабе оказывается недостаточным; мы должны найти способы содействия появлению хорошего правительства во главе отдельных государств.

Общественные блага, такие как здравоохранение или охрана окружающей среды, невозможно обеспечить посредством установления санкций против стран, ситуация в которых не соответствует международным стандартам, поскольку у многих стран просто нет достаточных ресурсов. Скорее, наоборот, посредством международной поддержки надо поощрять добровольное соблюдение норм в этих странах и дать, таким образом, возможность бедным государствам приблизиться к международным стандартам.

Международная поддержка требует перемещения ресурсов из богатых стран в бедные. К сожалению, она заслужила себе плохую репутацию. Зарубежная помощь, в том виде, в каком она осуществляется сейчас, редко бывает эффективной и очень часто дает совершенно противоположные результаты. В общих чертах я могу назвать пять основных причин происходящего:

Зарубежная помощь, по замыслу, должна служить интересам предоставляющей, а не получающей стороны. Государства-доноры обычно делают это, исходя из своих интересов национальной безопасности и геополитических соображений, часто не обращая ни малейшего внимания на уровень бедности и характер правительства страны-получателя.

Предоставляя помощь стране-получателю, государства-доноры предпочитают использовать своих собственных граждан, а международные организации направляют иностранных экспертов вместо того, чтобы создавать внутренние кадры. Поэтому получатели часто не имеют возможности в полной мере воспользоваться предоставленной помощью. А поскольку проекты по развитию разрабатываются и осуществляются иностранцами, то мало что остается после отъезда экспертов.

Зарубежная помощь в большинстве случаев носит межправительственный характер, и правительства, получающие помощь, распределяют ресурсы согласно своей собственной выгоде.

Государства-доноры настаивают на сохранении государственного контроля над помощью, которую они предоставляют, результатом чего становится отсутствие координирования при ее распределении

Международная поддержка – это рискованное предприятие. И преуспеть в этой области сложнее, чем управлять предприятием, приносящим доход, так как не существует ни одного мерила общественной пользы. Помощь распределяется бюрократами, и здесь можно много потерять и мало приобрести при постоянном наличии риска.

Должны быть найдены лучшие способы финансирования и предоставления международной помощи для того, чтобы исправить хоть некоторую долю несправедливости, привнесенной глобализацией.

Что касается финансирования, мое предложение состоит в том, что МВФ должен выпустить Специальные права заимствования (СДР), а богатые страны передать в дар свою долю СДР. Специальные права заимствования, созданные в 1969 году и последний раз выпускавшиеся в 1981, являются международным резервным активом и используются в качестве счетной и учетной единицы, а также для расчетов, странами-членами МВФ и некоторыми международными организациями.

По моему мнению, использование СДР нового выпуска предпочтительнее налогу Тобина (предложенный налог на международные валютные сделки) по целому ряду причин, самая главная из которых заключается в том, что специальный выпуск СДР уже был утвержден в 1997 году и ратифицирован 71% стран-членов МВФ. Он мог бы быть немедленно задействован для оказания международной помощи, если бы его ратифицировал Конгресс США, а развитые страны пожертвовали своими долями для этой цели.

Поскольку СДР является процентным финансовым активом, государства-доноры понесут затраты на выплату процентов. Но суммы здесь будут незначительными: передача своей доли в $3.69 миллиарда от общей суммы выпуска СДР в $27.5 миллиардов обойдется США приблизительно в $124 миллиона в год.

Еще более важным, чем нахождение источника финансирования, является улучшение механизма доставки международной помощи до объекта назначения. Я предлагаю создать некий рынок, где различные проекты начнут соперничество за благотворительные фонды. И вот как это будет работать.

Будет создана международная комиссия, действующая под покровительством МВФ, но независимая от него. Членами этой комиссии станут выдающиеся люди, получившие должности сообразно своим заслугам. Комиссия будет не только принимать решения о приемлемости программ и проектов, но и заниматься как контролем над их выполнением, так и оценкой. Однако комиссия не будет иметь права распоряжаться фондами. Вместо этого у государств-доноров будет возможность свободно выбирать, какие из программ, признанных приемлемыми комиссией, поддержать своими СДР, что приведет к созданию взаимодействия наподобие рыночного между финансирующими организациями и претендентами на получение благотворительных фондов.

Ниже приведены три типа программ, соответствующих поставленным критериям:

Трастовые фонды для обеспечения общественных благ в глобальном масштабе, например, для борьбы с ВИЧ и СПИДом. Такие трастовые фонды должны находиться под управлением международной комиссии, состоящей из выдающихся лиц. Они могут действовать через международную организацию, такую как, например, Всемирная организация здравоохранения, или создать национальные организации, или же использовать оба варианта. Национальные учреждения должны работать в тесном взаимодействии с правительством, но быть независимыми от него, при этом состав комиссий на местах должен быть одобрен международной комиссией. Во избежание повторений, необходимо наличие только одного всемирного трастового фонда, занимающегося определенной проблемой, как, скажем, проблемой ВИЧ/ СПИДа, в регионе, однако за право управлять им могут бороться сразу несколько организаций.

Спонсируемые правительством программы развития, целью которых является облегчение положения бедных слоев населения. Такие программы должны предлагаться на рассмотрение правительствами нуждающихся в помощи стран и субсидироваться правительствами стран, предоставляющих помощь. При этом если правительства стран-получателей не смогут выполнить данные ими обещания, государства-доноры будут иметь право лишить их своей поддержки.

Международным финансовым организациям будет отведена двойная роль: они смогут оказывать содействие при разработке программ и предоставлять персонал для их выполнения, а также действовать как главный источник изыскания ресурсов для финансирования. Однако сами программы субсидироваться международными финансовыми организациями не будут. В отличие от займов Всемирного банка, программы будут являться собственностью правительства тех стран, в которых они будут осуществляться.

Неправительственные программы. Такие программы будут особенно полезны в странах с репрессивными или коррумпированными режимами. Вместо того чтобы укреплять плохое правительство, международная помощь будет использована в виде источника поддержки для гражданского общества, компенсирующего плохое управление. Репрессивные режимы, конечно, могут запретить неправительственную деятельность, однако в таком случае под давлением мирового сообщества им придется обосновать свой запрет на деятельность благотворительных организаций перед собственным населением.

Более того, многие виды деятельности приносят наилучшие плоды, когда проводятся вне правительственных каналов. Микрофинансирование как раз одно из них. Существует огромное количество доказательств его эффективности. Самый впечатляющий пример Бангладеш. Но успешные операции по микрозаймам, хоть в большинстве случаев и не требующие внешней поддержки, не могут взять начало в чистой прибыли компаний; не могут они мобилизовать капитал и на финансовых рынках. Для того чтобы превратить микрозаймы в крупный фактор экономического и политического прогресса, необходимо значительно увеличить масштабы операций. А для этого потребуется как общая поддержка промышленности, так и капитал для частного предпринимательства.

Поддержка, оказываемая финансовой индустрией микрофинансовым начинаниям, должна включать разработку программного обеспечения для решения управленческих задач и широкое ее распространение как общественного товара, подготовку менеджеров, учреждение агентства по оценке финансового положения и кредитоспособности и создание программы гарантий по кредитам. Задачей агентства будет содействие в привлечении филантропически настроенных лиц, готовых вложить в акции свой капитал, которые были бы согласны на прибыль ниже средних рыночных показателей, либо на отсутствие прибыли вообще. Программа гарантий по кредитам должна дать возможность соответствующим организациям, занимающимся операциями по микрозаймам, выдавать коммерческие бумаги с рейтингом AAA. (гарантийный фонд Всемирного банка может быть использован в качестве поручительства). Сочетание стипендий на получение образования с улучшением системы здравоохранения и микрозаймов может помочь вывести из состояния нищеты большую часть населения.

Многообразие и плюрализм должны поощряться в процессе оказания неправительственной помощи. Как предоставление, так и получение гранта должно происходить на конкурентной основе. Например, можно создать целый ряд фондов венчурного капитала, которые бы осуществляли инвестиции в операции по микрозаймам.

Использование неправительственных каналов является одним из главных преимуществ такой программы. Устав Всемирного банка заставляет его проводить большую часть своей деятельности через правительственные организации, оказывая, таким образом, поддержку репрессивным и коррумпированным режимам. Джеймс Вулфенсон, президент Всемирного банка, попытался было более тесно сотрудничать с неправительственными организациями, но подвергся за это нападкам со всех сторон.

Если эта программа окажется успешной, за первым выпуском СДР последуют ежегодные выпуски, размер которых будет доведен до уровня, способного дать существенные результаты. Ибо в мире суверенных государств проведение в жизнь идей, дающих положительные результаты, – лучший способ обеспечить более высокое качество управления страной.

При оценке данной программы очень важно понимать, что «рынок» зарубежной помощи будет менее эффективным, чем обычный рынок. В погоне за индивидуальным благосостоянием существует один простой оценочный критерий – практический результат. Общественные блага же оцениваются по их воздействию на различные сегменты общества, а поэтому очень трудно определить долю, приходящуюся на отдельных лиц. И все же я полагаю, что предложенная мною программа позволит уменьшить каждый из пяти перечисленных выше недостатков.

Вопрос повышения качества и количества международной помощи стал еще более актуальным после террористических актов, совершенных 11 сентября в Соединенных Штатах. Мы должны сделать все возможное для сопротивления терроризму и полного его искоренения, но мы не должны позволить, чтобы это стало для нас единственным всепоглощающим усилием. Если мы допустим подобное, мы только сыграем на руку террористам: в этом случае они будут направлять наши действия, а не наоборот. Мы должны выработать позитивный взгляд на улучшение мира, в котором живем, если хотим завоевать сердца и умы людей, страдающих от несправедливостей глобализации.

(Статья – отобрана из готовящегося к изданию «Доклада по глобализации»)

ЭКАЛОГІЯ

У беларускім паветры менее азону

Беларускія вучоныя вывучаюць прычыны прыкметнага скарачэння ўтрымання азону ў атмасферы над краінай, якія былі зафіксаваныя ў верасні-кастрычніку. Пра гэта паведаміў БелаПАН загадчык лабараторыі аптычных сродкаў вымярэнняў Нацыянальнага навукова-даследчага цэнтра маніторынгу азонасферы пры Беларускім дзяржаўным універсітэце Леанід Турышаў.

Паводле яго словаў, 8 кастрычніка агульнае ўтрыманне азону ў атмасферы дасягнула 249 адзінак па шкале Добсана. «Гэты паказчык прыкметна ніжэйшы за кліматычную норму для гэтага перыяду, якая складае 290 адзінак», – адзначыў вучоны. Паводле яго словаў, скарачэнне ўтрымання азону было кароткачасовым, з прыходам халодных паветраных мас яно стала нарастаць і зараз наблізілася да нормы. Падобная лакальная анамалія назіралася і ў перыяд з 17 па 19 верасня, калі розніца паміж нормай і зарэгістраваным утрыманнем азону дасягнула 50 адзінак.

«Такія з'явы кліматычнага характару (азонавыя міні-дзіркі) бываюць практычна штогод у восеньска-зімовы перыяд», – сказаў Турышаў. Звычайна яны ўтвараюцца ў раёне Ісландыі або над Ціхім акіянам і мігрыруюць па Паўночным паўшар'і. Паводле словаў вучонага, прычыны скарачэння ўтрымання азону могуць насіць як кліматычны, так і антрапагенны характар. Для вучоных жа асаблівую цікавасць уяўляе роля чалавечага фактару ў зафіксаваных лакальных анамаліях.

Марат ГАРАВЫ

ЧАРНОБЫЛЬ

Дэлегацыя ААН у чарнобыльскай зоне

Адбываецца візіт у Беларусь дэлегацыі ААН на чале з намеснікам спецкаардынатара ААН па Чарнобылі, рэгіянальным дырэктарам ПРААН па Еўропе і СНД Калманам Мізаемым.

Асноўная мэта візіту – абмеркаванне вынікаў місіі экспертаў ААН, якая працавала ў Беларусі ў ліпені-жніўні, у кантэксце пошуку новых магчымасцяў і механізмаў фінансавання праектаў чарнобыльскай скіраванасці.

Падчас візіту плануецца наведванне дэлегацыяй ААН раёнаў, пацярпелых у выніку аварыі на ЧАЭС, правядзенне перамоваў ва ўрадзе Беларусі. Запланаваны сустрэчы ў прадстаўніцтвах Сусветнага банка і ААН у Рэспубліцы Беларусь з удзелам пасольстваў краінаў-донараў, акрэдытаваных у Беларусі.

Андрэй АСМАЛОЎСКІ

Спыненыя каціроўкі валютаў еўразоны

15 кастрычніка 2001 года на Беларускай валютна-фондавай біржы (БВФБ) спыненыя каціроўкі валютаў, што ўваходзяць у зону еўра. Мера прынятая ў сувязі з пераводам разлікаў з валютаў краінаў-удзельніцаў Еўрапейскага валютнага саюза ў еўра.

Як зазначыў старшыня праўлення Нацбанка Пётр Пракаповіч, якіх-небудзь асаблівых змяненняў у працы галоўнага банка краіны ў сувязі з маючым адбыцца уводзенем еўра не прадбачыцца. Разам з тым сістэма разлікаў з Еўрапейскім Саюзам спросціцца і замест дзесятка валютаў беларускія банкі будуць працаваць з еўра. Наяўны еўра ўводзіцца ў абарачэнне 1 студзеня 2002 года і, па словах Пракаповіча, у першыя дні новага года з'явіцца і ў Беларусі.

Такім чынам, з 15 кастрычніка на Беларускай валютна-фондавай біржы ажыццяўляюцца каціроўкі наступных валютаў: аўстрыйскі долар, малдаўскі лей, англійскі фунт стэрлінгаў, нарвежская крона, польскі злоты, дацкая крона, расійскі рубель, долар ЗША, украінская грыўна, еўра, узбекскі сум, ісландская крона, шведская крона, казахскі тэнге, швейцарскі франк, канадскі долар, эстонская крона, латвійскі лат, японская іена, літоўскі літ.

З 1 студзеня 2002 года ў краінах Еўрапейскага валютнага саюза ў абарачэнне ўводзяцца банкноты і манеты еўра. Праз два месяцы новая валюта стане адзіным законным плацёжным сродкам на тэрыторыі Аўстрыі, Бельгіі, Германіі, Грэцыі, Ірландыі, Іспаніі, Італіі, Люксембурга, Нідэрландаў, Партугаліі, Фінляндыі і Францыі.

Найбольш распаўсюджанай замежнай валютай вышэйпералічаных краінаў у Беларусі з'яўляецца нямецкая марка. Аднак большасць беларускіх банкаў плануюць ажыццяўляць абмен у насельніцтва нацыянальных грашовых адзінак усіх вышэйзгаданых краінаў на еўра. Пры гэтым мяркуецца браць мінімальныя камісійныя на ўзроўні затратаў, звязаных з атрыманнем новых банкнотаў. Апрача таго, абмен будзе ажыццёўлены і праз сістэму ўкладных рахункаў, якія былі адкрытыя ў беларускіх банках у валютах краінаў Еўрасаюза.

Аляксей АРЭШКА

Узраслі акцызы на алкагольную прадукцыю

Пастановай Савета міністраў Беларусі з 1 кастрычніка істотна павялічаныя акцызы на некаторыя віды алкагольнай прадукцыі.

У прыватнасці, акцыз на віны натуральныя вінаградныя і пладовыя, шыпучыя і газаваныя павышаны ў два разы (з 90 да 180 рублёў). На 21,4 працэнта (з 1.030 да 1.250 рублёў) узрос акцыз на слабаалкагольныя напоі з аб'ёмнай доляй этылавага спірту да 7 працэнтаў уключна; на 20 працэнтаў (з 600 да 720 рублёў) — на вермуты і віны, за выключэннем натуральных, ігрыстых, шампанскіх шыпучых і газаваных.

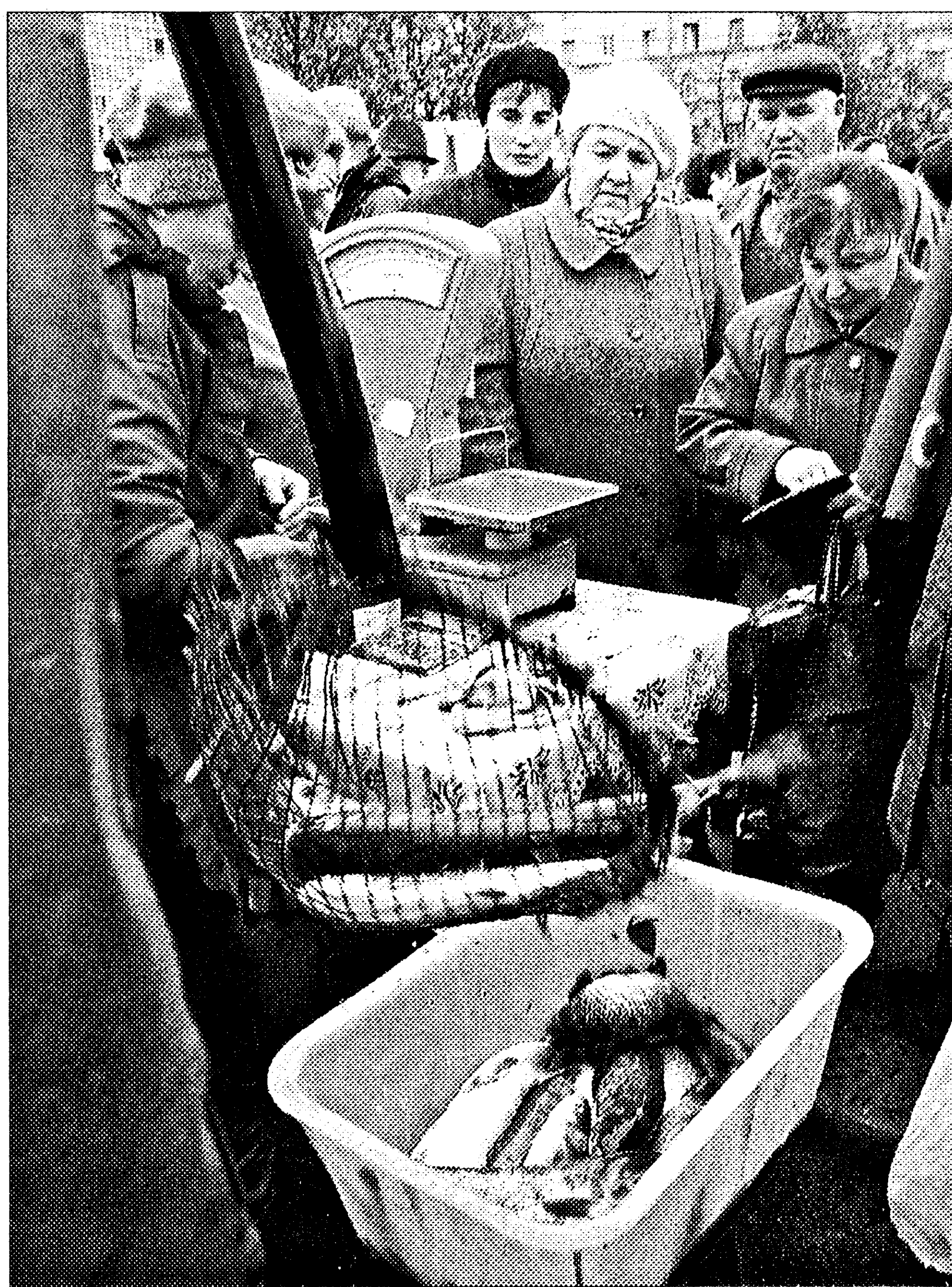
Акцызы на піва павялічаны на 8,7 працэнта (з 46 да 50 рублёў); гарэлку і іншыя моцныя алкагольныя напоі і спіртаўтрымліваючыя растворы (за выключэннем некаторых пазіцыяў) — на 5 працэнтаў (з 4.700 да 4.935 рублёў); брэндзі, кальвадос і каньячныя напоі — на 4,3 (з 2.300 да 2.400); каньяк — на 2,9 (з 3.500 да 3.600); напоі вінныя з выкарыстаннем натуральнай сыравіны — на 2,2 (з 2.690 да 2.750); віны ігрыстыя і шампанскія — на 1,6 (з 640 да 650); напоі вінныя (пладовыя, пладовыя моцныя, вінаградныя) з аб'ёмнай доляй этылавага спірту да 20 працэнтаў выключна — на 1,5 (з 4.580 да 4.650); лікёра-гарэлачныя вырабы з аб'ёмнай доляй этылавага спірту да 28 працэнтаў выключна — на 0,8 (з 3.670 да 3.700).

Згодна з пастановай урада, у лістападзе і снежні акцызы мяняцца не будуць. Выключэнне складае акцыз на гарэлку і іншыя моцныя алкагольныя напоі і спіртаўтрымліваючыя растворы, які ў лістападзе ўзрасце на 2,9 працэнта (да 5.080 рублёў), а ў снежні — яшчэ на 2 працэнты (да 5.180 рублёў).

Такім чынам, па выніках 2001 года акцызы на алкагольную прадукцыю ўзрастуць у сярэднім на 47 працэнтаў. Найбольш прыкметна павялічыцца акцыз на віны натуральныя вінаградныя і пладовыя, шыпучыя і газаваныя — у 3 разы; на вермуты і віны, за выключэннем натуральных, ігрыстых, шампанскіх, шыпучых і газаваных — на 53,2 працэнта; на гарэлку і іншыя моцныя напоі і спіртаўтрымліваючыя растворы — на 48,9 працэнта.

Дзмітрый УЛАСАЎ

НЯДЗЕЛЬНЫ ЗДЫМАК

ЭКСПРЭС

Прогнозы, долги, расчеты

Евро в Великобритании — лишь вопрос времени

Правительство Великобритании вчера сделало заявление о проведении референдума по поводу присоединения страны к зоне евро и введения единой валюты еще до следующих выборов. Премьер-министр Тони Блэр сообщил о своей готовности бросить вызов общественному мнению, которое традиционно выступало против введения в стране евро в качестве единой валюты. Он также подчеркнул, что правительство по-прежнему придерживается критерия экономической целесообразности при принятии такого фундаментального решения.

Дефицит бюджета в Германии не был запланирован

Германия может завершить текущий финансовый год с дефицитом государственного бюджета в 3,5 млрд. *DM*. Такие данные экспертов, опубликованные в немецкой прессе, были в целом подтверждены представителями министерства финансов страны, передает *DW*. Причиной столь значительного возможного дефицита является, по словам представителей минфина, неблагоприятное развитие ситуации на германском рынке труда, в результате которого государству приходится тратить на пособия безработным гораздо более значительные суммы, чем ожидалось.

Япония постепенно теряет позиции

Деловое доверие в Японии снизилось до минимального за последние 3,5 года, усугубляя негативные процессы в экономике страны. Индекс Банка Японии упал по итогам третьего квартала до минус 33 пунктов против минус 16 пунктов во втором квартале. Снижение объемов ВВП во втором квартале в Японии составило 0,8%, вероятно, что в третьем квартале падение продолжится. Крупные экспортеры ожидают, что падение объемов экспорта в текущем финансовом году составит 4,8% по сравнению с 1% роста в прошлом финансовом году. Корпоративные прибыли в этом году сократятся на 18,7%. В прошлом году рост прибылей составил 32%.

Безработица в еврозоне

Уровень безработицы в ЕС к осени составил 7,6%, то есть за летние месяцы почти не изменился. В такой же период прошлого года показатель составлял 8,1%. Наименьший уровень безработицы на сегодня зафиксирован в Голландии — 2,2%, Люксембурге (2,5%), Ирландии (3,8%), Австрии (3,9%), Дании (4,3%) и Португалии (4,4%). Испания по-прежнему остается страной с наивысшим уровнем безработицы в ЕС – 13,0%.

Английский банк борется, как может

Банк Англии на прошлой неделе снизил базовую ставку на четверть процента до уровня в 4,5%. Это снижение уже шестое в течение этого года и второе после терактов в США. В течение года банк постепенно уменьшал стоимость кредита в надежде стимулировать экономический рост и остановить волну увольнений в компаниях по всей стране, которые предполагают уволить в общей сложности 300 тыс. человек в этом и следующем году. Рост экономики в этом году, по прогнозам, составит не больше 2%. Нынешняя ставка — самая низкая с 1964 года, и, тем не менее, большинство аналитиков склонны думать, что до конца года ставка будет снижена еще раз.

Андрей КАРПОВИЧ

«Я так хотела посмотреть «Титаник»

Представляя нового премьера Новицкого своему парламенту, А.Лукашенко заявил, что «умом и сердцем народ выбрал свою судьбу». И состоит она в том, чтобы строить «сильную и процветающую Беларусь».

Однако, может он и заблуждается, может народ сделал такой выбор вовсе не от того, что так уж стремится к процветанию, а от безысходности, от того, что из некого было выбирать. Судите сами, на содержание осужденного в белорусских тюрьмах, по информации Комитета по исполнению наказаний МВД, в месяц расходуется 45,5 тысяч рублей: питание — 13,5 тысяч рублей, коммунально-бытовые услуги — 10,6 тысячи рублей, вещевое имущество — 1,45 тыс. рублей. Разумеется, не ахти какое содержаньице, но ведь на всем готовом. Да и передачки приносят сердобольные родственники. Короче, хватает.

А вот на свободе ситуация иная. По данным обследования домохозяйств, которые проводит министерство статистики, около трети населения (более трех миллионов человек) проживают в семьях, где среднедушевой доход не превышает бюджета прожиточного минимума. Это вполне зэковский уровень, если иметь в виду, что лишение свободы не преследует цель уморить человека голодом и холодом. А для жизни на свободе энергии не в пример больше, чем осужденному «на сидение» зэку. Еще 3,5% населения, или 350.000 человек, имеют доходы на душу вдвое меньше этой «зэковской суммы». Таким образом, население, по численности равное областному центру, живет на свободе, но имеет доходы меньше тюремной пайки.

Таким образом, бедность в Беларуси носит особый характер. Здесь, понятно, бедствуют социальные аутсайдеры: больные люди, престарелые, инвалиды, бомжи, безработные, имеющие официальный статус безработные (их численность превышает 100 тысяч человек, но только около 40% из них получают пособие, средний размер которого составляет примерно 6 долларов), а также люди, перебивающиеся случайными заработками, численность которых во много раз превышает показатели официальной безработицы. Однако у нас в стране бедняками являются и люди вполне трудоспособные, квалифицированные и, главное, занятые в производстве, имеющие постоянную работу.

В таких отраслях, как сельское хозяйство, социальное обеспечение, средние заработки не превышают минимального потребительского бюджета. А если в таких семьях имеются дети, то среднедушевые доходы в них далеко уступают тюремной пайке. Но и в целом зарплата крайне низкая: ее средний размер составляет 1,6 минимального потребительского бюджета. Таким образом, семья с двумя детьми, в которой двое взрослых, получают среднюю по стране зарплату, даже «по минимуму» может прокормить только одного ребенка. А второго надо на паперть посылать.

Разумеется, оперирующая усредненными показателями статистика не способна дать картину бедности во всех ее тягостных подробностях. А люди редко кричат об этом, испытывая стыд и неловкость за ситуацию, в которую они попали. За себя, за свою убогость. Но в разговорах они часто выплескивают наружу все, что наболело. Поэтому, задавшись целью выяснить, что такое бедность в Беларуси в восприятии ее женщинами, социолог Александра Александрова избрала метод нестандартных интервью, в ходе которых женщины говорили «об узких местах» домашней экономики.

Анализ интервью позволил уточнить признаки бедности. Например, такой, — «в семье недоедают». То есть физического голода как такового нет, но еда крайне скудная и однообразная: «Мне дочка говорит: «Мама купи, пожалуйста, батон». А я отвечаю: «Дашенька, батон я вчера покупала. Все, что было, уже на питание потрачено, — вот это называется бедность». (Так отвечала интервьюеру женщина-экономист (!), замужняя и имеющая одного ребенка).

Рассказывая о том, как питается семья, женщины назвали еще один признак бедности: «Не могу позволить себе мясо или рыбу хотя бы два раза в неделю». Практически для всех женщин это является характерным признаком бедности: мясо — это роскошь; мясо покупаю только ребенку; мясо покупаем только низкого качества; мясо, хорошую колбасу покупаем крайне редко; мясо мы не покупаем.

Более 90% опрошенных женщин не могут покупать детям одежду и обувь по мере их роста.

При таком положении непросто решиться родить ребенка: «При моем материальном положении нельзя иметь ребенка. Это просто преступление» (21 год, медсестра, не замужем).

«Я очень хочу еще детей иметь. Я очень люблю детей. Когда я была маленькой, всегда думала, что у меня будет трое детей, не меньше. Но сейчас я запрещаю себе об этом думать, потому что глупо рожать детей, когда не можешь их обеспечить. Я не хочу, чтобы мои дети чувствовали себя ущербными» (26 лет, секретарь).

А после того, как малое, но лучшее по извечной нашей заведенке отдано детям, женщины остаются ни с чем. Как можно судить по ответам, в реальной жизни они либо вообще ничего не покупают, донашивая старые вещи, либо стараются покупать вещи недорогие и универсальные, подходящие под все сезоны, что в условиях нашего климата иногда очень не просто.

Еще труднее со сложно-бытовой техникой, которая уже превысила во многих семьях все мыслимые сроки эксплуатации и ремонту просто не поддается: «Мне, чтобы купить холодильник, надо больше года работать. Разве можно так жить?» (38 лет, швея, замужем, двое детей).

Многие женщины чувствуют себя лишенными возможности общения, проведения нормального досуга: «никуда не ходим; не отмечаем семейные торжества; в гости не ходим и к себе не приглашаем; не могу поехать к родственникам; не могу позволить поехать отдыхать; культурный образ жизни вести денег нет». О последнем более конкретно сказано в одном из интервью:

«По праздникам мы очень редко куда ходим, и все из-за того, что денег нет. Вот иногда мне в кино хочется. Я все мечтала «Титаник» пойти посмотреть, но из-за того, что такой дорогой билет, так и не посмотрела» (35 лет, главный бухгалтер (!), разведена, один ребенок).

Короче, никакого просвета. Хоть ложись и помирай. Но даже и активная борьба за изменение ситуации мало может помочь: «Как ни старайся, как ни крутись, чтобы лучше жилось, а все попусту. В основном все зависит от цен. Как мы ни стараемся где-то на стороне подработать, то получается невыгодно, либо платят копейки, либо цены высокие» (50 лет, работница молочного комбината).

В своем «судьбоносном» выступлении (котором по счету? — **К.С.**) Лукашенко не удержался и в очередной раз лягнул цивилизованные страны: Де мол, не будем больше «ползать на коленях перед Западом». Гордый такой. Но вот, что по этому поводу сказала одна из участниц опроса, жительница Брестской области: «Мы как большинство наших белорусов ездим в Польшу подрабатывать. И в принципе пока это временно помогает» (26 лет, секретарь).

Так что строить «сильную и процветающую Беларусь» очень быстро нельзя, поскольку большинство ее жителей впали в такую степень нищеты, что стремительный подъем к богатству может поразить их, как кесонная болезнь водолаза, когда его торопятся вытащить наверх. Но и медлить нельзя, потому как, построив прочный политический фундамент, экономическую надстройку, завершать будет не с кем и не для кого. Повымрут людишки в ожидании изобилия или из каменщиков переквалифицируются в разбойников.

А начинать надо с простого: дать возможность женщинам посмотреть «Титаник». Если уж не в кинотеатре, то хотя бы по БТ. А то уж больно оно ударилось в прожектерство на тему: ух какие мы!

Константин СКУРАТОВИЧ

БІЗНЕС

Перарэгістрацыя заганяе бізнес у цень

45 працэнтаў беларускіх прадпрымальнікаў лічаць, што ў выніку перарэгістрацыі суб'ектаў гаспадарання «бізнес яшчэ больш пайшоў у цень». Такія вынікі апытання, праведзенага кансультантамі Міжнароднай фінансавай карпарацыі ў ліпені-жніўні гэтага года.

Былі апытаныя 335 кіраўнікоў малых і сярэдніх прыватных прадпрыемстваў з усіх рэгіёнаў краіны. Ім было прапанавана адказаць на пытанне, які эфект дала перарэгістрацыя суб'ектаў гаспадарання. Больш за трэць — 34 працэнты апытаных — зазначылі, што бізнес панёс значныя страты. 25 працэнтаў рэспандэнтаў прытрымліваюцца меркавання, што нічога не змянілася, а 19 працэнтаў лічаць, што ў бізнесе засталіся толькі тыя, хто сапраўды ўмее і хоча працаваць. І тры працэнты мяркуюць, што яны нават выйгралі ад перарэгістрацыі, бо канкурэнтаў стане меней і працаваць будзе лягчэй.

Як паведаміла БелаПАН дырэктар па сувязях з грамадскасцю Міжнароднай фінансавай карпарацыі Няждана Букава, падчас даследавання рэспандэнтам было прапанавана самім назваць адну асноўную праблему, зняўшы якую, яны б атрымалі максімальны імпульс для развіцця сваёй справы. Найбольш набалелымі аказаліся пытанні падаткаабкладання (27 працэнтаў) і нестабільнасці заканадаўства (21 працэнт). На трэцяе месца выйшла праблема ўмяшальніцтва дзяржавы ў эканамічную дзейнасць прадпрыемстваў. Яе адзначылі 13 працэнтаў рэспандэнтаў. Недахоп абаротных сродкаў звуздае кожнае дзесятае прадпрыемства (9 працэнтаў). Астатнія варыянты адказаў — такія, як дзяржаўнае рэгуляванне цэнаўтварэння, ліцэнзаванне, высокія стаўкі арэнднай платы, сертыфікацыя, праверкі, больш цяжкі доступ да крэдытных рэсурсаў, бюракратычныя перашкоды і г. д. — не набралі больш за 6 працэнтаў адказаў.

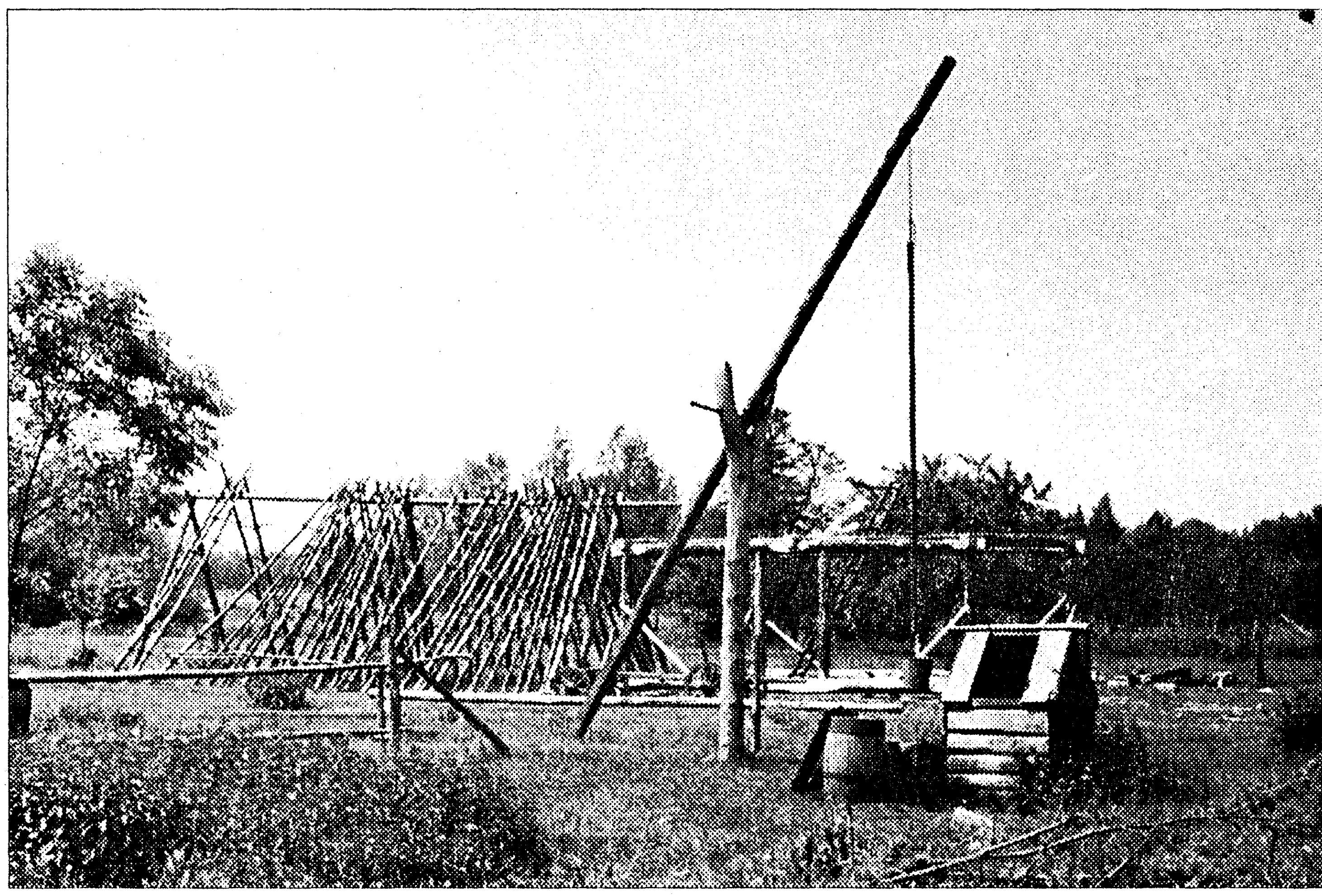
Леанід ІГНАЦЬЕЎ

Горкі юбілей нашага скансена

Яшчэ напрыканцы верасня ў Беларускім дзяржаўным музеі народнага дойлідства і побыту, што месціцца пад адкрытым небам у ваколіцах Мінска блізу вёскі Строчыцы, мусіла адкрыцца выстава, прысвечаная 25-годдзю гэтага унікальнага і адзінага ў нашай краіне скансен-музея.

Потым меркавалася, што яна будзе арганізаваная трохі пазней. Аднак цяпер стала зразумела, што з-за адсутнасці грошай яна пераносіцца бліжэй да снежня гэтага года, калі дакладна 25-годдзе музея і спаўняецца.

Задума зрабіць выставу менавіта цёплай парой, бо ўзімку наведвальнікаў у музея пад адкрытым небам меней, на жаль, не здзейсніцца. Супрацоўнікам музея застаецца спадзявацца, што яна наогул адбудзецца, бо стаўленне дзяржавы да гэтага унікальнага музея і безліч яго праблемаў трохі такога сумневу спараджаюць.

У нас большыня вёсак па сёння выконвае функцыю скансеноў

Музеі пад адкрытым небам бяруць свой пачатак ад канца 19-га стагоддзя. Спярша гэта былі часовыя этнаграфічныя выставы, якія перавозіліся і экспанаваліся ў многіх гарадах Еўропы. Першы ж сталы музей паўстаў на скандынаўскай выспе Дзюргардэн, куды помнікі старажытнай драўлянай архітэктуры звозіліся на месца колішніх фартыфікацыйных спаруд, якое на шведскай мове мела назву Скансен. Адсюль назвы аналагаў гэтага музея ў іншых краінаў.

У 1976 годзе было прынятае рашэнне аб стварэнні музея пад адкрытым небам у Беларусі, дзе б у музеяваным выглядзе былі прадстаўленыя тыповыя старажытныя драўляныя забудовы кожнага беларускага рэгіёна. Самыя розныя помнікі народнай архітэктуры знаходзіліся, разбіраліся на бярвенні, прывозіліся на тэрыторыю музея і тут нанова збіраліся, становячыся фрагментамі маштабнай этнаграфічнай экспазіцыі.

Зараз тут трохі меней за паўсотню аб'ектаў – хаты, хляўчукі, млын, кузня, школа, гумны, цэрквы. Самая старажытная пабудова ў Беларускім дзяржаўным музеі народнага дойлідства і побыту – гэта Праабражэнская царква, прывезеная з вёскі Барань аршанскага раёна і пабудаваная ў 1707 годзе. Багата што ляжыць з-за нястачы грошай на зборку на музейных складах, як, напрыклад, апошні ў Беларусі драўляны вакзал са станцыі Уша Маладзечанскага раёна пазамінулага стагоддзя, двухсотгадовая капліца, татарская мячэць.

Паводле генплана запаўненне музейнай экспазіцыі, ягоная тэрыторыя мусіць заняць 250 гектараў. Цяпер асвоена толькі 150 га.

Такім чынам, музей на працягу ўсёй сваёй гісторыі перабывае ў працэсе станаўлення. На сённяшні момант дзейнічае палова з меркаваных сектараў – «Цэнтральная Беларусь», «Паазер'е» і «Падняпроўе». Застаюцца нерэпрэзентаванымі рэгіёны Панямоння, Усходняга і Заходняга Палесся. Калі гэта хоць прыкладна будзе, не ведае ніхто. Дырэктар музея Георгій Ткацэвіч маркотна кажа, што не пры ягоным жыцці. А блізкі юбілей ён называе «горкім».

Відочна, што стан і рэжым функцыянавання Музея народнага дойлідства і побыту і блізка не адпавядае унікальнасці гэтай вялізнай экспазіцыі. У прыватнасці, з-за мізэрнага дзяржаўнага фінансавання тут няма нават звычайнай аховы. Не з'явілася яе і пасля акта вандалізму, што здарыўся ў музеі сёлета на Дзень перамогі 9 траўня, калі зламыснікі зайшлі і патрушчылі багата экспанатаў. Нядаўна з плота вакол музея хтосьці зняў 7 металічных сетак.

І гэта можа паўтарыцца калі заўгодна...

Кірэй МАНУЙЛА

Гістарычная энцыклапедыя: том шосты

Бліжэйшым часам на паліцах у кнігарнях з'явіцца шосты том «Беларускай гістарычнай энцыклапедыі». Выдаўцы запланавалі яго ў дзвюх кнігах, і гэта будзе першая з іх. Пачынаецца яна са слова «пузелі» (каменныя магілы 13-14 стагоддзяў) і сканчаецца назвай вёскі – «Усая».

Першая кніга тома складаецца з 2 тысячаў артыкулаў, 777 з якіх прысвечаныя гістарычным асобам, і з 353 ілюстрацыяў і мапаў-схемаў, што размясціліся на 590 старонках энцыклапедыі.

У першую кнігу ўвайшлі артыкулы аб беларускіх шляхецкіх родах, у тым ліку аб Радзівілах, Сапегах, Салагубах, аб рымскакаталіцкай і уніяцкай царкве, аб Радзе БНР.

Паводле вядучага рэдактара рэдакцыі выдавецтва «Гісторыя Беларусі» Алеся Скарахода, выдаўцы не маглі не абысці ўвагай праблематыку савецкага перыяду – рэвалюцыя, рэпрэсіі, сацыялізм, савецка-польская вайна, але паспрабавалі выкласці яе як мага аб'ектыўней.

Па кожным артыкуле, напісаным для энцыклапедыі, заўсёды збіраецца больш дзесятка рэцэнзіяў ад гісторыкаў розных поглядаў, каб прывесці ягоны змест да адзінага. Напрыклад, на артыкул аб перабудове было сабрана 16 рэцэнзіяў, усе розныя па поглядах. Да адной ацэнкі так і не прыйшлі, таму вырашылі, не ўдаючыся ў аналіз падзеі, даць толькі яе апісанне, бо ўвогуле абысці яе ўвагай у энцыклапедыі было немагчыма.

Плануецца, што кошт 600-старонкавай энцыклапедыі будзе ўсяго толькі каля 4 тысяч рублёў. Сапраўдны кошт яе выдання каля 20 тысяч, але 80% з іх пакуль аплачвае дзяржава.

Другую частку шостага тома варта чакаць не раней за снежань 2002 года. Яна будзе дапаўняць першую кнігу. Матэрыялу на яе ўжо зараз напрацавана зашмат, і калі яго не ўрэзаць, трэба будзе выдаваць і трэцюю частку тома.

Алена ЛАБАНАВА

ААН

200-я ўгодкі Дамейкі пад эгіду ЮНЕСКО

31-я сесія ЮНЕСКО пачала работу ў Парыжы. У рабоце сесіі прымае ўдзел дэлегацыя Рэспублікі Беларусь. Сесія разгледзіць пытанне аб зацвярджэнні Спіса памятных датаў, у святкаванні якіх ЮНЕСКО магла б прыняць удзел у 2002-2003 гадах. Рэспубліка Беларусь сумесна з Польшчай, Літвой, Чылі і Францыяй прадставіла заяўку на ўключэнне ў Спіс памятных датаў 200-годдзе з дня нараджэння вядомага вучонага і грамадскага дзеяча, ураджэнца Беларусі Ігната Дамейкі.

Сярод іншых найважнейшых тэмаў, вынесеных на абмеркаванне, — праект Дэкларацыі аб культурнай разнастайнасці; міжнародны дакумент па біяэтыцы; выкананне рашэнняў Сусветнага форуму па адукацыі для ўсіх; праект Канвенцыі аб падводнай культурнай спадчыне; новы міжнародны нарматыўны акт па ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыны; рэкамендацыя па развіцці і выкарыстанні шматмоўя ў кіберпрасторы.

Ліза ЧАРНАХВОСЦІК

«Людзей нельга пазбаўляць прыгожых міфаў»

Вядомы беларускі пісьменнік Вітаўт Чаропка дзеліцца думкамі пра літаратуру і гісторыю Беларусі

Вітаўт Чаропка – аўтар такіх папулярных, прызнаных чытачом кніг гістарычнага жанру, як «Храм без бога», «Імя ў летапісе», «Уладары Вялікага княства Літоўскага». Неабходна зазначыць, што В.Чаропка ёсць адным з наймаладзейшых творцаў у гэтым жанры, але, бадай, самым адметным. Магчыма з гэтай прычыны творчасці пісьменніка надаецца літаратуразнаўствам меншая ўвага, чым заслугоўваюць творы таленавітага аўтара. Ну, але гэта наша беларуская адвечная і непарушная традыцыя.

На жаль, гістарычная беларуская проза цяпер засланяецца «вэлюмам», абы толькі не ўзгадваць, не асэнсоўваць мінулае краіны, абы не думаць і адпаведна ніяк не рэагаваць. Аднак, не могучы перарабіць мінулае, бо, як вядома, гісторыя не ведае ўмоўнага ладу, мы ўсё ж можам пераасэнсаваць у свядомасці ўрокі яго і, значыцца, з большым разуменнем будаваць нанова сваю дзяржаўнасць.

Дае палёгку толькі тое, што нашыя творцы вывучаюць дакументы мінулага, справядліва лічачы, што шматлікія факты нацыянальнай гісторыі не вядомыя большыні беларусаў. Да гэтых самаадданых людзей уласнай воляй гадоў пятнаццаць таму далучыўся і Вітаўт Чаропка. На пытанне, чаму пісьменнік зацікавіўся найперш гісторыяй, быў такі адказ:

– Я вырас у вёсцы Ліцвінава. Быў у мяне сябар Гедымін. Дзе ў Беларусі знойдзеш чалавека з такім імем? Прыехаў я ў Мінск, ніхто па-беларуску не размаўляе, коса ўсе на мяне пазіралі. А я заўсёды марыў пра сваю вёску Ліцвінава, для мяне гэта было нешта святое. Усё гэта прыходзіць з маленькай радзімы, я прыязджаў туды, хадзіў ля сваёй рэчкі Млынцы (такая назва, бо ў дзеда там млын стаяў, а ён з'ехаў у Калбасава перад вайной, а пасля ў арміі пад Варшавай загінуў). Паставілі помнік там, дзе змешчаныя 38 чалавек, увесь род вынішчылі).

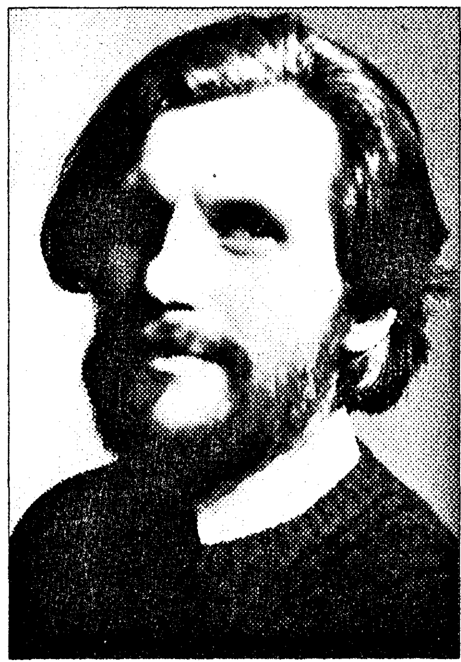
А што гісторыя! Няма такой навукі! Навука—гэта, калі мы можам практычным спосабам праверыць тэорыю. А Барадзінскую бітву не інсцэніруеш. Вялікую Айчынную таксама не пакажаш. І Ф.Скарына больш не народзіцца. Гэта людзі вырашылі, што штосьці было. Вялікія князі Літоўскія і то не помнілі, адкуль пайшлі.

А мой род яшчэ зафіксаваны ў 13 стагоддзі. Быў такі баярын Бергелес. І ў 1434 годзе, калі ўраўноўвалі правы каталікоў і праваслаўных, ён таксама падпісаўся. Быў за Свідрыгайлу. Дзяржаўны пераварот. Жыгімонт Кейстутавіч. Свідрыгайла прайграў усю вайну, хто за яго быў, пазбавілі зямлі. Так наш род і заглох. Адны падняліся – Сапегі, Радзівілы, а род Бергелесаў захірэў. Бергелес – скандынаўскае імя. Вось і ў мяне вочы засталіся вадзяна-блакітныя, фіорты. Мне заўсёды Нарвегія сніцца. Кліч продкаў, закладзена генетычна. Вось чаму я зіму магу без пальчатак праходзіць. Холад вельмі падабаецца, а спякоту не вытрымліваю.

– *Атрымоўваецца, што гісторыя ёсць выдумка?*

– Не, гэта харошы міф. Як сказаў Л.Борхес, літаратура пачалася міфам і скончыцца ім. У нас поўнасцю міфічная свядомасць. А людзей нельга пазбаўляць прыгожых міфаў.

Няхай здаецца на першы погляд, што сны – пустое, але сны яскраў і ёсць яркае адлюстраванне душы чалавека, у Чаропкі ж яна рамантычна-ўзнёслая, часам нават містычная, багатая жыццём.

– Аднойчы прысніў, што ў Шатландыю прыехаў я, але не пускаюць сысці з аэрадрома. Вакол цёпла, усё зялёнае, бачу ўсю Шатландыю, так хочацца пагуляць там, а мяне не пускаюць, кажуць: «Ты ж беларус». А я ім – хто быў Лермант, Жыгімонт?! Мы вашых у Беларусь пусцілі, а вы не хочаце...

«І ўсё жыццё – вечны настрой чалавека, які не можа распарадзіцца сваім лёсам, жыць, як хочацца: і гэты храніхны недахоп грошай.., і гэтая пастаянная залежнасць ад іншых, гэтае адчуванне сваёй нікчэмнасці і шэрасці, гэтая аднастайнасць, сумная і знясільваючая, гэтая вечная адсутнасць яскравых пачуццяў і жадання вырвацца. І мала-памалу прызвычаіцца да такога жыцця, як прызвычайваецца вол да ярма, і з тупой пакорлівасцю так і жыць» (З апавядання Чаропкі «Бессэнсоўнасць»).

Першая значная праца, раман «Храм без бога», была напісаная Вітаўтам Чаропкам у 25 гадоў! Праўда, чакаць яе выхаду ў свет прыйшлося шэсць гадоў, толькі ў 1992 кнігу атрымаў дзеля свайго «прасвятлення» прагрэсіўны чытач. Пачатак 16 стагоддзя, Случчына ў яе гістарычных межах... У далейшым выпадку мы мелі справу не з юнацкай амбіцыяй маладога літаратара, які па-залiхвацку замахнуўся на буйную літаратурную форму. У В.Чаропкі раман вырас з даследчыцкай працы і дзякуючы безумоўным здольнасцям аўтара, яго мысленню стаў творам шматпланавым, у якім жыве дух народны, прысутнічае складаная і супярэчлівая эпоха. Некалі Ул.Караткевіч заўважыў, што найбольш драматычнага матэрыялу ўяўленню мастака дае 16 стагоддзе. У гэты час ВКЛ дасягнула свайго значнага росквіту... Трэба ўлічыць тое, што «Храм без бога» – гэта бясспрэчны доказ таго, што аўтар не толькі дасведчаны ў гістарычнай сферы, але і арыгінальны ў сваім поглядзе на факты. У сваім захапленні беларускай мінуўшчынай ён няпрдка выходзіць за межы дакумента і ўступае на глебу згадак, выяўляючы тым самым як здольнасць да стварэння гістарычных міфаў, так і ўменне «мысліць вобразамі».

Гісторыю напісання кнігі са стылізацыяй на 16 стагоддзі аўтар растлумачыў так:

– У мяне была жанчына, яна ўсё марыла ў 16 стагоддзі жыць. Мне й прыйшлося напісаць «Храм без бога». Самае цікавае, што так і не дапісаў. Ды там былі самыя прыгожыя жанчыны, напрыклад, Барбара Радзівіл, а чаго вартая Бона Сфорца. Увогуле ніколі чалавек не напіша нічога, калі не кахае. Галоўнае ў творчасці – натхненне, а талент складае 99%. Бачыш мазоль мой (паказаў аздоблены мазалём палец)? Гэта ад праменяй працы. Усяго ў мяне выйшла пяць кніг.

– *А якая самая ўдалая для вас?*

– Самая-самая ляжыць, яшчэ не выйшла. Напісаная тарашкевіцай – «Поўны келькешоз», «Эрагенная зона», «Храм для св. Ганны» і г. д. «Чаго тут разважаць, калі жыццё для таго, каб жыць. Лепш пацалаваць жанчыну, чым думаць аб ролі кахання. Лепш піць віно і весяліцца, чым думаць, навошта яго піць і навошта весяліцца. Лепш быць, чым здавацца». (з «Перамогі ценю»).

Вітаўт Чаропка, паказаўшы сябе добрым псіхолагам і аналітыкам, шукае іншыя шляхі мастацкай самарэалізацыі, што прыводзіць да напісання чарговай кнігі «Перамога ценю» (1996), дзе прысутнасць містычнага, фантасмагорыі дае ажыўленне як героям, так і ўражанням пасля прачытання кнігі.

Намагаючыся лячыць састарэлыя хваробы нацыянальнага духу, мы часта нагадваем таго ўрача, які ставіць дыягназ, не зазіраючы ўнутр хваробы. Стаміўшыся ад хваробаў іншых людзей, Чаропка тым не менш піша сваю гісторыю хваробы. Яна найперш хвалюючая. І гэта за стрыманасцю празаічнага радка, адсутнасцю эпатажнасці ў думках і справах героя і вiдавочнай адмовы аўтара хоць неяк іх прыхаваць. В.Чаропка не абмяжоўваецца старанна сабраным анамнезам, ён даследуе хваробу ў развіцці, амаль заўсёды да яе выспявання, крытычнай кропкі.

– *Ці працуеце цяпер над чым-небудзь?*

– Цяпер пішу аповесць і ніяк не магу дапісаць. Па-першае, у нас у беларускай літаратуры не распаўсюджаны жанр каляндных містэрыяў. Ніхто не піша. Усё пра партызанаў, партызанаў...

– *Якая мэта ставілася пры напісанні твораў?*

– Літаратура—гэта ёсць маё жыццё. Справа ў тым, што цяпер у нас ніхто не чытае такую літаратуру, увогуле як і рускую класіку. І ўсё ж варта пісаць. Проста, не ставячы сабе нічога на мэту. Самая вялікая мэта – сказаць. Спачатку было слова, было яно ў Бога – і Бог быў словам. Ніколі б мы не сталі людзьмі, каб не навучыліся размаўляць, каб перадаць жыццёвы вопыт, трэба было навучыцца пісаць літары.

Духоўным настаўнікам маім быў М.Ермаловіч, які год назад загінуў. Ён заўсёды пытаў у мяне, адкуль з'явіўся Рынгальд.

– *Як бачыце сваю будучыню, будучыню краіны?*

– Справа ў тым, што я цяпер у такім узросце, калі пачынаю губляць блізкіх людзей, таго ж Ермаловіча Міколу. У прынцыпе, я напісаў тое, што хацеў. Ёсць стыль Уладзіміра Набокава, Кузьмы Чорнага, ёсць стыль Чаропкі. Я рад, што зрабіў адну рэч: дапамог вярнуць хрысціянам касцёл, што на плацы Волі. Так, я хацеў бы адрэстаўраваць Гродзенскі замак Вітаўта ці Крэўскі замак, хаця б Мірскі (20 гадоў яго рэстаўруюць!).

В.Чаропка не лічыць заганным прызнацца, што арыентуецца ў сваёй творчасці не на абстрактнага чытача, а на сваё «я», вывяўшы сумненне ў нейкім выключным прызначэнні сваёй персоны. «Калі ёсць душа, дык трэба яе ратаваць, каб апраўдаць сваё нараджэнне».

– Адно хвалюе цяпер. Вось у мяне багатая бібліятэка дома. Ёсць унікальныя рэчы. Рукапісы Вольгі Іпатавай, Барыса Сачанкі, Ермаловіча, Караткевіча, карціны і г. д. Куды гэта дзець? Няма нашчадкаў. Вось табе гісторыя...

Гутарыла
Ірына ТОЎСЦІК

Падаравалі часціцы цудатворных мошчаў

Часціцы цудатворных мошчаў старцаў Кіева-Пячорскай Лаўры перададзеныя ў дар дзвюм праваслаўным цэрквам Гомельска-Жлобінскай епархіі.

Як паведаміў БелаПАН іерэй Іаан Лендэл, у 2000 годзе па яго хадайніцтве архіепіскап Гомельскі і Жлобінскі Арыстарх звярнуўся з просьбай да мітрапаліта Кіеўскага і ўсяе Украіны Уладзіміра аб перадачы часціцаў святых мошчаў у дар царкве Серафіма Сароўскага ў Гомелі, парафіяльным святаром якой служыў тады айцец Іаан. Па благаслаўленні мітрапаліта Уладзіміра 14 кастрычніка часціцы мошчаў старцаў Кіева-Пячорскай Лаўры былі падараваныя гомельскай царкве. Яны прыбылі ў Гомель позна ўвечары. На сустрэчу крыжовым ходам ім выйшлі больш за 500 вернікаў.

Па словах іерэя Іаана Лендэла, Лаўра падаравала храму часціцы мошчаў 11 святых, якія пахаваныя ў яе пячорах. Гэта найпадобныя Ілля Мірагачывы, Варлаам, Агапіт-урач, Мікола Святоша, Аліпій Іканапісец, Марк-трунакапальнік, Прохар, Нікан-ігумен, Іаан Шматпакутнік, Даміан і Майсей Морын. Часціцы мошчаў будуць змешчаныя ў гэтак званы машчавік і выстаўленыя ў храме для паклянення вернікаў.

Але, перш за ўсё, часціцы мошчаў будуць падзеленыя на карысць прастольнага гарадского Сабора святых Пятра і Паўла, дзе зараз служыць ключаром айцец Іаан. Там яны таксама будуць змешчаныя ў машчавікі.

Ірына ШАНЦАВА

СВЯТА

Юбилей Винни-Пуха

Самому известному медведю в мире – персонажу книги английского писателя Алана Александра Милна Винни-Пуху – исполнилось 75 лет. Первая из историй о Винни-Пухе, «Неправильные пчелы», была опубликована в октябре 1926 г. в одной из лондонских газет.

Милн писал первые рассказы о приключениях медведя с опилками в голове для своего пятилетнего сына, Кристофера Робина. А свое имя Винни-Пух получил благодаря настоящему медведю – так звали обитателя Лондонского зоопарка.

Книги о Винни-Пухе переведены на 40 языков мира, включая тайский и иврит, а также изданы со шрифтом для слепых.

Курение — враг потенции

Группа исследователей из США выяснила, что курящие мужчины-гипертоники страдают импотенцией в 26 раз чаще, чем некурящие. Даже среди бросивших курить риск расстройства половой функции в 11 раз выше, чем среди тех, кто никогда не курил. Исследование проводила группа из баптистского медицинского центра Университета Уэйк-Форест, которой руководил доктор Джон Спэнглер. Как говорит доктор Спэнглер, курение «оказывает и острое, и хроническое воздействие на физиологию пещеристых тканей». В переводе с медицинского жаргона это означает, что каждая выкуренная сигарета приводит к снижению эрекции, причем эффект наблюдается немедленно и накапливается с течением времени. Причины вполне понятны: известно, что курение ускоряет атеросклероз, то есть отвердевание кровеносных сосудов. А когда сужаются сосуды в паховой области, кровь туда поступает медленней. Особенно сильно, как показывает статистика, это проявляется среди гипертоников, то есть мужчин с повышенным артериальным давлением. Доктор Спэнглер призывает своих коллег-врачей интересоваться тем, курят ли их пациенты, жалующиеся на импотенцию, и предупреждать курящих о риске, которому они подвергают свою половую жизнь. По данным доктора Годфри Фаулера из Оксфордского университета, в Великобритании около 100 тысяч курящих мужчин в возрасте от 30 до 50 страдают импотенцией, вызванной или ускоренной курением. При этом, как говорит доктор Фаулер, большинство из них отказываются признавать связь между своей привычкой к никотину и возникшими у них проблемами со здоровьем.

О.К.

«Святыя Дзяды, хадзіце сюды!»

Па ўяўленнях нашых продкаў, памерлыя не адыходзілі зусім у нябыт, а пераходзілі ў іншы стан існавання, адкуль маглі ўплываць на жыццё сваіх родзічаў, дапамагаць ім альбо шкодзіць. Сувязь з продкамі можна было падтрымліваць, выконваючы пэўныя рытуалы, трымаючыся ўсталяваных звычаяў. Гэтыя абрады былі добра распрацаваныя нашымі продкамі, і нават праз стагоддзі пасля прыходу хрысціянства шмат што засталося ад тых звычаяў. Хоць дакладны выгляд і сэнс абрадаў у многім забыты, але ж людзі трымаюцца іх, даваручы свабім продкам, бо — «не мы прыдумалі, не нам і перайначваць!» Рытуал Дзядоў у найбольш архаічнай форме захаваўся толькі ў беларусаў.

На працягу года ёсць шмат дзён, у якія прынята адзначаць Дзяды — памінаць продкаў. Звычайна гэта бывае перад тымі ці іншымі хрысціянскімі святамі, як правіла – у суботу. Адзначаюць і стрэчаньскія, і спасаўскія, і піліпаўскія Дзяды. Найбольш значныя з іх: вясновыя Дзяды – пад Масленіцу – «снеданне па радзіцелях», летнія – пятроўскія – «абед па радзіцелях», і восеньскія – «вячэра па радзіцелях». Таксама памінаюць дзядоў і на Каляды. А на Тройцу асобна памінаюць памерлых не сваёй смерцю. Улетку ёсць Стаўроўскія Дзяды, калі памінаюць свойскіх жывёлаў, прыгаворваючы: «Стаўры, Гаўры, гам – хадзіце к нам».

Найбольш значныя — восеньскія Дзяды. У многіх мясцовасцях іх адзначаюць у суботу перад Змітрам, тады іх называюць Змітраўскія. Могуць быць і іншыя дні – напрыклад, першая ці другая субота пасля Пакроваў. Бывае, што ў чацвер памінаюць памерлых дзяцей, у пятніцу – жанчын, а ўжо ў суботу – мужчын свайго роду.

На Дзяды рана раніцай ідуць на могілкі, папраўляюць магілы, пакідаюць на іх сімвалічныя пачастункі нябожчыкам. Асобным чынам на восеньскія Дзяды адбываецца памінанне тых, хто памёр у мінулым годзе («прыкладні»). Тады магілу абкладаюць дзірваном, а напярэдадні ўвечары ходзяць на могілкі «падглядаць»: раскладаюць вогнішча ў нагах нябожчыка, спальваюць венік.

Хоць за дзедавай вячэрай часам плачуць ды галосяць, усё ж Дзяды – гэта свята, хоць і не вясёлае, але ўрачыстае. На Дзяды прыбіраюць хату, убіраюцца самі, гатуюць стравы да радзіннай бяседы. Звычайна гэта бываюць каўбасы і куцця з маслам, грыбы, рыба. Сеўшы за стол, гаспадар заклікае і дзядоў да стала, напрыклад: «Святыя дзяды, хадзіце сюды!». На асобны спадак адкладаюць па лыжцы кожнай стравы і адліваюць гарэлкі ў асобны кілішак – дзядам. За вячэрай расказваюць розныя гісторыі – кшталту такога, як нехта задрамаў вечарам на Дзяды і чуў праз сон, як прыйшлі дзяды на вячэру (праз комін), а дзядзька Пятрок не мог улезці, бо не пускаў хамут, што ён украў пры жыцці. Дарэчы, комін пакідаюць нанач адчыненым, а са стала не прыбіраюць да заўтрага.

У розных мясцінах абрады і час Дзядоў адрозніваюцца, і, відаць, пакуль не варта імкнуцца да уніфікацыі, бо спробы «ўзаконіць» гэты дзень прыводзяць да далейшага разбурэння традыцыі. Усё роўна гэта свята сямейнае, а не афіцыйнае. На Дзяды ж памінаюць сваіх *кроўных* продкаў – такі ўжо гэта дзень спрадвеку. Выберыце той дзень і звычай, які прынятыя на вашай радзіме альбо на радзіме вашых бацькоў.

Нават для тых, каму гэтыя звычаі пададуцца састарэлымі, Дзяды – добрая нагода з'ездзіць на радзіму продкаў, сабрацца сям'ёй, распавесці дзецям пра свой род, дый самім распытацца ў старэйшых. І ў тых, хто жыве ў горадзе, ёсць у вёсцы бацькі, бабулі-дзядулі, іншыя сваякі ці хаця б суседзі. З'ездзіце, спытайцеся, пакуль яшчэ ёсць у каго.

Вінцэсь ЛІПСКІ

Бин Ладен — отец 42 детей

Британская газета «Санди миррор» поместила интервью с 18-летним Абдуллой – одним из 42 детей Усамы бин Ладена, имеющего пятерых жен, – в тщательно охраняемом доме, в дипломатическом квартале пакистанской столицы Исламабада. Интервью велось на пуштунском языке и переводилось на английский.

«Америка и Британия никогда не смогут выследить моего отца, который сейчас в самом безопасном месте в мире, – говорит Абдулла. – Неважно, сколько самолетов будут бомбить нашу родину. Афганистан никогда не выдаст моего отца. Он сейчас просто исчез и сделался невидимым». Осторожно выбирая выражения, бин Ладен-младший рассказал, что его отец скрылся в горах Афганистана в день, когда начались американские бомбежки. Он, кстати, отрицал, что тот имеет какое-нибудь отношение к терактам 11 сентября в США. «Я могу категорически заявить, что мой отец не участвовал в войне против Нью-Йорка и Вашингтона», – сказал он. Во время их последней встречи, состоявшейся за два дня до терактов, обсуждались военные меры против американских сил, если те вторгнутся в Афганистан. «Вечером 11 сентября, – говорится в интервью, – один из самых доверенных советников моего отца пришел к нам и сообщил, что отец и 300 его командосов отправились на лошадях в горы. Там они будут в полной безопасности, их не найдет никто. Их жилище в пещерах надежно. Советник сказал, что конвой примерно из 60 грузовиков, заполненных компьютерами и спутниковой техникой, отбыл из Кабула в тоже время. «Эта техника будет использована в войне против США», – сказал Абдулла. Сын террориста номер один поведал о маниакальной боязни Усамы бин Ладена быть выслеженным американской разведкой и мерах, которые он принимает для предотвращения этого, а также некоторые подробности личной жизни своего родителя. «Мой отец никогда не пользуется никакими электронными приборами, в которых есть электрические батарейки. Он говорил мне, что американские спутники столь чувствительны, что могут засечь его, если он будет носить даже ручные часы на крошечных батарейках. Иногда мой отец бывает вынужден использовать мобильный телефон, чтобы поговорить со своими помощниками. Но он говорит всего несколько секунд, применяя специальный код, который даже я, его сын, не могу понять. Затем он всегда выбрасывает этот телефон. В нашем доме в Кабуле многие из близких помощников отца пользовались портативными компьютерами «лэп-топ» для связи по электронной почте. Однако я не думаю, что мой отец знает, как пользоваться компьютером. Он человек традиции». По словам сына, Усама бин Ладен «ведет очень простую жизнь. Ест он очень немного и говорит, что если есть много, это делает сонливым. А он всегда должен быть начеку. Он спит три часа в сутки и встает в 3 часа ночи на первую молитву». Абдулла в завершение интервью сказал: «Я уверен, что мой отец не успокоится, пока США проливают кровь мусульман. Мы все будем сражаться, чтобы отомстить».

Эльза МИНТОН

Посткатастрофическое либидо

После терактов 11 сентября американцы более всего на свете стремятся к безопасности. На этом фоне они переживают сильнейшее оживление либидонозных влечений, подталкивающих их к тому, что сексопатологи называют сексом, «вызванным ужасом», или «посткатастрофическим» сексом.

Проявляется это по-разному. В некоторых случаях люди ищут кратковременной близости с кем-то, чтобы провести время, на протяжении которого можно было бы хоть недолго почувствовать себя в безопасности или хотя бы на время забыть о пережитом ужасе.

«Люди склонны к проявлению страсти так же, как и к выражению сострадания», – считает физиолог и заведующий отделением сексологии в Маклине Джеф Майклсон.

Физиолог округа Колумбия Карен Шэйнор сообщила, что сталкивалась с пациентами, которые стремились «как можно быстрее найти сексуального партнера», вступить в «беспорядочные половые отношения», чтобы избавиться от обуревающего их чувства опасности.

По ее словам, «они пытаются жить так, как будто у них нет будущего. Это равносильно желанию смерти».

Кейт Вэхс, директор Центра сексуальных отношений в Чикаго, говорит, что в то время, как одни американцы злоупотребляют едой, пьют или курят, чтобы попытаться снять стресс, другие совокупляются, чтобы добиться того же результата – обрести душевное равновесие.

По мнению физиолога, «они рассматривают терроризм как явление продолжительное, глубоко затрагивающее все сферы общественной жизни, отсюда эта невероятная напряженность». Именно поэтому они продолжают вступать в сексуальные отношения с первыми попавшимися партнерами, часто меняя их, чтобы, как говорится, «выпустить (хотя бы временно) пар».

Для моногамных пар «посткатастрофический секс» является выходом для чувств беспомощности и неуверенности, способом более интенсивного выражения любви.

«Люди больше знают о других и о своих непосредственных потребностях, а секс – один из путей улучшения нашего самочувствия. В частности мужчины, рассматривающие секс как нежную связь, воспринимают женщин как сексуальный раздражитель, который заставляет их чувствовать, любить. Оба чувствуют себя хорошими и желанными партнерами», – сказал физиолог и директор Андрологического центра в северо-западном Вашингтоне Аль Барафф.

«Совсем не обязательно, что люди получают полное сексуальное удовлетворение. Но они делают это с большим желанием, лучше чем обычно чувствуют своего партнера. Людям нужно держаться друг друга, ценить друг друга и помогать друг другу во время кризиса», – считает Майклсон.

По наблюдениям Вэхс, с начала террористических нападений в сентябре число ее клиентов увеличилось на 30%. Вэхс заведует службой знакомств, занимающейся подбором пар, способных вступить в брак и создать семью.

«Мы стали свидетелями страшных событий, и каждый пытается найти себе пару, – считает физиолог. – Люди рассуждают так, если мир собираются взорвать, то лучше быть в этот момент с кем-то, чем одному».

И она, и Майклсон заметили, что в ходе их исследований пары, которые следовали их советам, меньше конфликтовали. «Люди стали больше ценить своих партнеров», – говорит госпожа Вэхс.

Барафф говорит, что в своей практике он не наблюдал прямых свидетельств проявления «посткатастрофического секса». «Доказательства тому можно будет наблюдать лишь через 9 месяцев. Именно тогда мы узнаем, насколько правомерна теория о том, что после теракта люди, пытаясь снять напряжение, искали поддержки и ударялись в секс и поиски партнеров».

«The Washington Times»

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі.
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1773 Нумар падпісаны ў друк 16/10/2001 (15:00) Наклад – 9.900